

ЩОДЕННИК ОБМІРНО-ПРОЕКТНОЇ ПРАКТИКИ. ДУБНО – ЛІТО 2017

Анотація. У статті описуються методичні особливості проведення практики для студентів першого курсу кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування КНУБА у 2017 році у рамках програми співпраці з Державним історико-культурним заповідником у м. Дубно. Також особливістю було включення до програми співпраці дипломних проектів на тему відновлення середовища цього заповідника, які виконали студенти шостого курсу.

Постановка проблеми: В сучасній навчальній програмі архітектурної освіти є потреба поглибити практичне і теоретичне вивчення архітектурного проектування в умовах історичного середовища. Сучасному архітектору треба знати особливості збереження, відновлення і реконструкції пам'яток архітектури при новому будівництві.

Мета: Обґрунтування найбільш ефективних форм впровадження нових методик при проведенні обмірної практики студентів-архітекторів першого курсу з включенням проектних завдань.

Під час практики у 2017 році було удосконалено впровадження до практики виконання проектних завдань по малим архітектурним формам: місця для відпочинку на оглядових майданчиках, навіси, сходи, пандуси, ліхтарі. Основною концепцією архітектурної реконструкції ландшафту було підвищення зручності та безпеки умов огляду краєвидів замку та навколишніх територій. Корисним для навчання першого курсу була їхня участь у презентації дипломних проектів шостого курсу, разом з результатами практики. Все це відбувалось у Дубенському заповіднику. У статті представлені ці дипломні проекти магістрів, які можна використовувати як наочні зразки для дипломного проектування в умовах історичної зони. У кожному дипломному проекті було здійснено дослідження певного пам'ятника архітектури і запропоновано його регенерацію з новими громадськими функціями. Особливе значення мають ці роботи у якості наочних прикладів магістерської роботи для кафедр з поглибленим вивченням архітектурної спадщини, реконструкції і реставрації.

Ключові слова: Дубно, архітектурне проектування, архітектурне навчання, обмірна практика, проектна практика, реставрація, пам'ятка архітектури.

В рамках продовження співпраці кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування (ОААП) Київського національного університету будівництва і архітектури (КНУБА) з Державним історико-культурним заповідником у м. Дубно (ДІКЗ Дубно), у червні 2017 року (під час проведення обмірно-проектної практики) колективом студентів першого курсу¹ під керівництвом викладачів були виконані обміри об'єктів та території історико-культурного заповідника та надані пропозиції по благоустрою та реконструкції ландшафтного середовища Дубенського замку. Разом з керівництвом заповідника² була обговорена спільна програма культурних заходів під час практики.

Обміри території та представлені на розгляд громадськості м. Дубна фор-проекти малих архітектурних форм (місця для відпочинку на оглядових майданчиках – навіси, сходи та пандуси, ліхтарі та ін.) були спрямовані для покращення та безпеки умов огляду краєвидів замку та навколишніх мальовничих територій.

За традицією, в 2017 році викладачі кафедри ОААП продовжили ідею вдосконалення програми практики для першого курсу та одночасно з обмірами передбачили і надання конкретних проектних пропозицій з проектування малих архітектурних форм.

Оцінка та захист отриманих результатів були проведені публічно у стінах Дубенського замку, перед комісією, відразу по завершенню учбової практики в присутності: адміністрації архітектурного факультету КНУБА та викладачів кафедри ОААП³, адміністрації Дубенського замку та наукових співробітників

¹ Склад учасників експедиції від кафедри ОАіАП КНУБА:

викладачі кафедри – керівник, завідувач кафедри, докт. архіт., професор Олег Семенович Слепцов; доцент, канд. архіт. – Тетяна Миколаївна Ладан; доцент, канд. архіт. – Сергій Олександрович Ніканоров; доцент – Ольга Володимирівна Пивоваренко;

студенти групи 14-А – Євгенія Коршунова, Владлен Набутовський, Олександр Рехлицький, Таїсія Стринадко, Іван Фучило; студенти групи 14-Б – Андрій Андрошук, Валерія Пилявська, Юлія Сабецька, Денис Сущеня, Дмитро Тутов, Марія Федченко, Анастасія Харченко.

² Замовник: ДІКЗ Дубно – директор Леонід Святославович Кічатий.

³ декан архітектурного факультету КНУБА – доктор технічних наук, професор – Олександр Володимирович Кашенко;

досліджуваних об'єктів⁴, представників державних установ Рівненської та Тернопільської областей⁵.

На виставці-захисті поряд з роботами студентів 1-го курсу були представлені дипломні проекти студентів 6-го курсу, які визначили перспективи регенерації: форту-застави Дубно на у селищі Тараканів під культурно-туристичний центр (студ. Т. Альохіна, Є. Синьков) та палацу Острозьких у Дубенському замку під готель (студ. А. Василенко); відновлення фортифікаційних споруд м. Дубна (Луцька брама) з утворенням громадського центру (студ. А. Матвієнко), реконструкцію історичного центру м. Кременця (студ. О. Оберемок, А. Свириденко).

На урочистому прийомі делегації з КНУБА директором Дубенського замку – Л.С. Кічатим була проголошена значна подія року – святкування 525 річниці Дубенського замку (27 вересня 2017 р.); Дубенський район був представлений як перспективний центр для регенерації архітектурного середовища та розвитку туризму, завдяки зручному географічному розташуванню (траса Київ-Чоп).

завідувач кафедри ОАіАП, професор, доктор архітектури – Олег Семенович Слепцов, доцент, кандидат архітектури – Тетяна Миколаївна Ладан; доцент, кандидат архітектури – Сергій Олександрович Ніканоров, доцент – Ольга Володимирівна Пивоваренко;

⁴ директор ДІКЗ Дубно – Леонід Святославович Кічатий, заступник директора по науковій роботі – Надія Олександрівна Любецька, заступник директора з господарської роботи – Сергій Васильович Гаврилюк, завідувач відділу історії – Юрій Леонідович Пшеничний;

⁵ заступник голови Рівненської облдержадміністрації – Світлана Кирилівна Богатирчук-Кривко; голова Дубенської держадміністрації – Ігор Васильович Петронюк; депутат міської ради м. Кременець – Віктор Олексійович Герасимович

Розпорядок дня на період літньої практики в м. Дубно з 08.06.2017 по 17.06.2017

08.06.2017 (четвер)

12.00 – приїзд у м. Дубно; поселення в гуртожитку педагогічного коледжу

13.00 – обід

13.30-16.00 – оглядова екскурсія по Дубенському замку

15.30-18.45 – обговорення завдань практики з адміністрацією Дубенського замку; розподіл завдань між студентами, розбивка на бригади, узгодження умов завдань; викладачі: Т.М. Ладан, О.В. Пивоваренко отримали завдання на розробку ескізу меморіального комплексу пам'яті героям у Тернопільській області)

19.00 – вечеря

19.30-22.00 – відвідування 3D кінотеатру у Дубенському замку, вільний час

23.00 – відбій

09.06.2017 (п'ятниця)

7.00-8.30 – підйом

9.00 – сніданок

9.30-13.15 – робота над кроками, організаційні питання щодо забезпечення матеріалами для обмірів: рулетки, відвіси, мотузки

13.30 – обід

13.30-18.45 – вільний час (робота для студентів в гуртожитку за завданнями – за бажанням; творча робота для викладачів: Т.М. Ладан, О.В. Пивоваренко – розробка фор-ескізу генплану меморіального комплексу пам'яті героям у Тернопільській області)

19.00 – вечеря

19.30-22.00 – вільний час

23.00 – відбій

10.06.2017 (субота)

7.00-8.30 – підйом

9.00 – сніданок

9.30-13.15 – вільний час (відпочинок для студентів – наочне знайомство з центром міста, творча робота для викладачів – малювання перспективного зображення меморіального комплексу пам'яті героям у Тернопільській області)

13.30 – обід

14.00-15.00 – затвердження ескізу меморіального комплексу пам'яті героям у Тернопільській області та пропозиції щодо подальшого уточнення та розробки

15.00-18.45 – вільний час (обміри по крокам; малювання ескізів рішень проектних пропозицій за завданням практики – за бажанням)

19.00 – вечеря

19.30-22.00 – вільний час

23.00 – відбій

11.06.2017 (неділя)

7.00-8.30 – підйом

9.00 – сніданок

9.30-13.15 – вільний час (обміри по крокам; малювання ескізів рішень проектних пропозицій за завданням практики – за бажанням)

13.30 – обід

14.00-15.30 – проміжний огляд результатів роботи студентів завідувачем кафедри та керівниками практики

15.30-18.45 – вільний час

19.00 – вечеря

19.30-22.00 – вільний час

23.00 – відбій

12.06.2017 (понеділок)

7.00-8.30 – підйом

9.00 – сніданок

9.30-13.15 – виконання обмірів по крокам, малюнок

13.30 – обід

13.30-18.00 – виконання обмірів по крокам, малюнок

18.00-18.45 – вільний час

19.00 – вечеря

19.30-22.00 – вільний час (коригування кроків та обмірів – за бажанням)

23.00 – відбій

13.06.2017 (вівторок)

7.00-8.30 – підйом

9.00 – сніданок

9.30 – 13.15 – малюнок, кресленик обмірів

13.30 – обід

14.30-18.45 – малюнок, кресленик обмірів

19.00 – вечеря

19.30 – 22.00 – вільний час

23.00 – відбій

Екскурсія на гору Бону (м. Кременець)
Екскурсовод – Савчук Еліна

На екскурсії по форту-заставі «Дубно» (Тараканівський форт)
З ліва направо: Набутовський Владлен, Ладан Тетяна, Стринадко Таїсія,
Пилявська Валерія, Коршунова Євгенія, Харченко Анастасія, Фучило Іван,
Андрощук Андрій, Сущенья Денис, Тутов Дмитро,
Федченко Марія, Рехлицький Олександр, Сабецька Юлія.
Екскурсовод, молодший науковий працівник Дубенського замку –
Касянчук Іван

14.06.2017 (середа)

7.00-8.30 – підйом

9.00 – сніданок

9.30-12.15 – малюнок

13.00 – обід

13.30-16.30 – участь у урочистих заходах щодо 24-річчя з дня заснування ДІКЗ Дубно

16.30-18.45 – вільний час

19.00 – вечеря

19.30 – 22.00 – вільний час

23.00 – відбій

15.06.2017 (четвер)

7.00-8.00 – підйом

8.30 – сніданок, отримання сухого пайку на обід

9.15-18.30 – екскурсії: до форта-застави «Дубно» – Тараканівського форту (екскурсовод: Іван Касянчук, молодший науковий працівник), до м. Кременця (краєзнавчий музей, по місту – культові будівлі, ботанічний сад, гора Бона) та м.Почаєва (Свято-Успенська Почаївська лавра)

19.30 – вечеря

19.30-22.00 – вільний час

23.00 – відбій

16.06.2017 (п'ятниця)

7.00-8.30 – підйом

9.00 – сніданок

9.30-12.45 – коригування обмірів по крокам, малюнок

13.00 – обід

13.30 – 19.15 – підготовка приміщення (Тронна зала) до презентації, вільний час (доопрацювання проектних пропозицій (кресленика) за завданням практики та малюнку та підготовка матеріалів практики для презентації (кроки, обмір, рисунок) – за бажанням

19.30 – вечеря

19.30 – 22.00 – підготовка виступів до захисту

23.00 – відбій

16.06.2017 (субота)

7.00-8.30 – підйом

9.00 – сніданок

10.00-11.45 – розвішування експозиції матеріалів практики у Тронній залі Дубенському замку

12.00-13.45 – в присутності запрошених гостей, працівників заповідника, презентація роботи студентів та викладачів кафедри під час практики в м. Дубно, виступ директора Державного історико-культурного заповідника Леоніда Святославовича Кічатого, Слепцова, ..., доцента КНУБА – Сергія Олександровича Ніканорова, доцента КНУБА – Тетяни Миколаївни Ладан, вручення грамот учасникам та організаторам практики

14.00-15.00 – збір речей та здача кімнат гуртожитку коменданту

15.00 – від'їзд до Києва

Співпраця Вступне слово

Директор Державного історико-культурного заповідника у м. Дубно – Леонід Святославович Кічатий:

«Шановні наші колеги! Доброго дня всім. Перш за все хочу привітати Вас у стінах Державного історико-культурного заповідника, а саме, найстарішого корпусу – Надбрамного корпусу, датованого 1492 р., який, у контексті Дубенського замку, буде 27 вересня буде відзначати 525 річницю.

Я хочу вітати сьогодні у наших стінах заступника голови облдержадміністрації – Світлану Кирилівну Богатирчук-Кривко (яка відповідає за туристичну сферу у області), вітаю голову Дубенської районної державної адміністрації – Юрія

Васильовича Парфенюка, вітаю представника Кременецької міської ради – депутата міської ради – Герасимовича Віктора Олексійовича, вітаю викладацький склад Київського національного університету будівництва і архітектури, який сьогодні представляє декан факультету – декан – Олександр Володимирович Кащенко, нашого, вже нашого, ще трошки і будемо говорити – дубенчанина – професора, нашого незмінного – Олега Семеновича Слепцова! Я дякую кандидатам архітектури, доцентам – Тетяні Ладан, Сергію Ніканорову, доценту – Ользі Пивоваренко, вони все робили, щоб все як найкраще у нас відбувалося, нашим перспективним студентам!

Ви пом'ятаєте, що три роки назад, завдяки архітектурним гобеленам Олега Семеновича Слепцова розпочалася співпраця з КНУБА, архітектурним факультетом, який займається регенерацією, реставрацією та реконструкцією пам'яток архітектури, що нам надзвичайно потрібно. Наша співпраця за три роки дуже велика, оскільки лише завдяки Вашій праці, Вашим викладачам Ми змогли знайти підхід, як науковий (на майбутнє), так і реалістичний, який можна реалізовувати з метою розвитку туристичної сфери, а саме на Дубенщині. Сьогодні Ми з гордістю говоримо про те, що Дубенщина представляє туризм, в тому числі – туризм України, адже замків в Україні не так вже багато, а з таким архітектурним стилем, бастионного типу – Дубенський замок є неповторний, і це

Ви можете підтвердити. Співпраця наша не пуста, оскільки вона залишає після себе результат, який частково вже реалізується – це стосується благоустрою території Дубенського замку, це пропозиції дипломників, які сьогодні будуть озвучені по Тараканівському форту. Ми всі говоримо про перлини світу, і Ми не забуваємо про те, щоби щось вирішувати, то треба знати, як це зробити архітектурно... Ми пробуємо це робити. Великою справою є те, що Ви проводите обмірну практику, результати якою лягають у основу проектних робіт для реалізації проектних пропозицій.

Мені приємно, що нещодавно Олег Семенович був в Китаї, і, поряд з тим, що він читав лекції, він розповідав і про Дубно і про замок. Очікуємо приїзд китайців до нас, Китай – густо населений, то думаю, результат в тому напрямку також буде не малий...

Рік назад Ми з Олегом Семеновичем презентували нашу Україну у Польщі, на виставці у Кракові – гобелени – 34 роботи, Дубенський замок... Людина надзвичайно потужна – і музика, і архітектура, і гобелени...

Коротенько про статистику. Хотів би Вам сказати, що за п'ять місяців цього року нас відвідало близько 50 тисяч туристів. Багато країн світу нас відвідує, бо Ми зручно розташовані, і щось ще можна побачити.

Ви бачите, що дуже багато треба ще працювати над замковими елементами, їх шукати, їх подавати, це та робота, яку Ми проводили з Рівненським ВНЗ – це Бальна зала у палаці Любомирських, яку Ви можете побачити у нас. Я Вам вдячний за те, що Ви є, за те що Ви напрацювали, студенти нам попалися хороші... Ми їм організували невеличку екскурсію, Вони побачили і Кременець, і Почаїв, побачили, і, я надіюся, ще раз переконалися, яка є наша чарівна, неповторна Україна – Волинський край і все, що з ним пов'язано.

Є багато того, над чим нам треба ще багато-багато працювати і допопрацьовувати. Ми надіємося на те, що допомагати в цьому нам буде безумовно – влада, тому, що реалізація проектів тягне за собою: відповідне фінансування, відповідні програми і проекти. Повторюся, що, завдяки тому, що у нас перебуває волонтер корпусу Миру Сполучених Штатів Америки, Ми працюємо над вирішенням всіх проблемних питань, які є на Дубенщині, зокрема тих питань, які стосуються збереженню історико-культурної спадщини – рід об'єктів потребують термінової уваги і є аварійними. Я дякую тим дипломникам КНУБА, які працювали і по Луцькій брамі, і по палацу Острозьких (рішення палацу як туристичного готелю). Цей палац XVII ст., на Україні їх залишилося лише два... Цікаво і корисно те, що Ваші ідеї, кольори... затверджені Вашими викладачами. Це дуже поважно, якщо є прізвище – Слепцов, Ніканоров, Ладан, Пивоваренко, і їх фах є потрібним. Ви показуєте простір, можливості і владі треба думати, як це реалізовувати надалі...

Говорити можна багато, але сьогодні Ваша студентська практика підходить до завершення, Ви стаєте ще на рік старшими, професійнішими і, я надіюся, що по приїзду до м. Києва, Ви будете розповідати про те, що ви бачили та запрошувати Ваших друзів, колег, приїжджати до нас, а Ми будемо раді Вас бачити і зустрічати. Від себе я побажаю тільки успіхів, натхнення, всього найкращого! Сподіваємося, що більшість пропозицій першокурсників цього року Ми вже реалізуємо до вересня 2018 року!!!»

Почесні гості

Голова Дубенської районної державної адміністрації – Юрій Васильович Парфенюк:

«Вітаю всіх! Я з професором Олегом Слепцовим познайомився недавно, але після першої хвилини, пів-години спілкування стало враження, що це є фахівець своєї справи – під його керівництвом зроблено багато архітектурних ансамблів, які Ми ще не змогли побачити, але сподіваємося – обов'язково побачимо особисто.

Проект Тараканівського форту, роботи по Дубенському –замку – вони вражають. Я впевнений, що це робили спеціалісти, які віддані своїй справі і надалі у нас є розвиток.

Все те, що залежить на даний час від нас, Ми намагаємося, спільно з директором замку, робити, розвивати. Я думаю, що той, хто відвідував замок роки чотири назад і зараз, можуть це побачити, що зміни є.

Я впевнений, що якщо такими темпами Ми будемо йти далі, то у нас буде не 50 тисяч туристів, а всі 100, чого бажаю всім і директору Дубенського замку! Бажаю здоров'я і миру!»

Почесні гості

Заступник голови Рівненської облдержадміністрації – Світлана Кирилівна Богатирчук-Кривко:

«Шановне товариство, дійсно туризм визначений пріоритетом для нашої області, про це постійно говорить наш Голова – Віталій Васильович Муляренко. Ми розробили окрему програму.

І дійсно, останнім часом в Дубно «десант» із області буває часто. Все через те, що Ми визначаємо Дубно і Дубенський район, як центри розвитку туризму нашої області. Не тільки історичне минуле Дубенського замку, м. Дубна, а і дуже зручне розміщення – траса Київ-Чоп, передбачає після введення «безвізу» відкриття великих туристичних маршрутів,

великий туристичний наплив. Ми до цього готуємося. Навіть наперед заглядаємо, що у нас буде через років п'ять-десять.

Також переймаємося Тараканівським фортом, який на сьогодні ніби уже і був туристичним об'єктом – у всьому світі його знають, а насправді рік тому назад розпочалася передача його у комунальну власність Рівненської області. Процес пішов. Раніше Тараканівський форт належав Міністерству оборони, з яким дуже складно було вирішувати майнові питання. Проект розпорядження уряду вже знаходиться в Кабінеті нашого уряду, маємо надію, що він буде скоро підписаний...

Нас дуже цікавить пріоритет розвитку цієї туристичної бази. Тому Ми дуже раді такій співпраці із Олегом Семеновичем, він часто у нас буває, у нас багато об'єктів для співпраці. Погодьтеся, що об'єкт – Тараканівський форт стане не тільки головним туристичним об'єктом нашої області, а і мабуть нашої держави, а можливо Європи, якщо Ми зробимо всі разом саме так, як Ви нам сьогодні це презентуєте. Дякую!»

Представники КНУБА

**«Відмінник освіти» України,
Декан архітектурного факультету
КНУБА, доктор технічних наук,
професор – Олександр
Володимирович Кащенко:**

«Шановні керівники області,
району, міста – Рівненщини, шановні
колеги, в першу чергу дозвольте
подякувати, за можливість прийняти
участь нашим студентам
(першокурсникам і випускникам),
викладачам у такій важливій
культурологічній і державницькій
справі. Я впевнений, що не
перебільшую значення робіт студентів,
в іконографічному плані як збір
матеріалу для збереження культурної
історичної спадщини.

Це має велике значення для
наукових досліджень у цьому напрямку, продовження роботи у цьому напрямку,
для виховної роботи, яка здійснюється безпосередньо тут – у Дубенському замку
– джерелі культури і державності країни. Факультет наш великий – понад 2 тис.
студентів, у нас достатньо кафедр всіх напрямків – реконструкція і реставрація,
проектування, енергозбереження, інформаційні технології...

Ми маємо можливість розвивати цю роботу, і Олег Семенович знає, як її
спланувати, для її розширення. Вся робота, яка відбувається – вона працює на
нашу державу, Україну, в період агресії братньої країни...

Ми своєю діяльністю підтверджуємо, що Україна живе, працює, має
перспективу, і це мають побачити наші сусіди, Європа і світ. Спасибі. Слава
Україні!»

Представники КНУБА

Заслужений архітектор України, завідувач кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування КНУБА, доктор архітектури, професор – Олег Семенович Слєпцов:

«У цьому Тронному залі розпочалась наша дружба з Дубенським замком, заповідником, у цьому залі була виставка моїх гобеленів та архітектурних творів, і зараз три роки нашої дружби. За цей час я здійснив свою мрію. Коли мені було 17 років, то мій викладач Юрій Іванович Химич – видатний художник, архітектор, привив нам – студентам бажання до малювання, і мені особисто. Моя практика була – місяць у Кам'янці-Подільському. І я подумав, що я можу зробити своїм студентам? Коли Ми

намітили орієнтири співпраці, я залучив своїх студентів до всіх тих напрямків, які потрібні заповіднику.

Ось я дивлюся на цю експозицію і думаю про те, що кілька Ми робимо цікавого разом зі студентами, лишаємо тут в архіві. Це є підготовка, перед тим як Ми будемо тут проводити реконструкцію, реставрацію історичних об'єктів...

Дуже приємно, що молоде покоління до цього залучається. Особливо мені приємно, що зараз Ми бачимо перший курс та поряд – шостий курс. І тим ми показуємо, що Ми зробили з цих студентів через шість років під час дипломного проектування... Тут наочно видна наша робота – результат (початок і завершення). Це дуже важливо. Я дуже радий, що я знайшов нових друзів, не байдужих до майбутнього України, і разом із новим поколінням Ми будемо розбудовувати нашу країну. Слава Україні!»

Представники КНУБА

Кандидат архітектури, доцент кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування – Сергій Олександрович Ніканоров:

«Результаты обмерно-проектной практики представлены студентами 1-го курса. На протяжении года студенты изучали классические принципы, подходы, технику подачи архитектурных проектов. Вы видите не только обмеры, а и конкретные проектные предложения концепций. Территория замка была обследована, и на конкретных участках были предложены концепции по реконструкции и модернизации отдельных проектных участков. Бригады были сформированы из нескольких человек,

ведущий бригады сводил всю концепцию воедино. Важность этих работ состоит в том, что это первое проектное решение в профессиональной деятельности студентов первого курса, в котором они проявили своё творчество (анализ, изучение опыта, фантазии), т.к. до этого были лишь только упражнения».

Результати співпраці

Після приїзду, поселення, ознайомлення з містом та Дубенським замком, в ході екскурсій замком та при візуальному обстеженні фасадів та ландшафтного середовища, викладачі та студенти КНУБА розпочали роботу з обмірно-проектної практики. За десять календарних днів практики був напрацьований дослідницько-проектний матеріал для його втілення в подальшу практичну реалізацію та осмислення на перспективу.

Комісія з представників замку, КНУБА та установ областей України відзначила високий рівень представлених робіт та побажала студентам та викладачам подальшої натхненої творчої праці та успіхів.

Кандидат архітектури, доцент кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури – Ладан Тетяна Миколаївна:

«Студенти першого курсу були розподілені на чотири бригади, які виконували обміри та пропозиції по реконструкції території Дубенського замку за темами: дизайн окремих архітектурних деталей та елементів екстер'єру та інтер'єру, меблів, тощо.

Загальні рішення робіт були спрямовані на підтримку історичного середовища та атмосфери дружньої гостинності Дубенського замку. Були утворені зони для спілкувань відвідувачів замку та облаштовані тераси для споглядань за заходами та сходами Сонця, мальовничими краєвидами м. Дубна, р. Ікви та будівель замку¹.

Була продумана загальна стилістика всіх елементів та деталей, що пропонуються у відповідності до історичних подій та років будівництва палаців Дубенського замку. Була вивчена геральдика, яка притаманна замку, палацам та особистостям, які мешкали у Дубно.

Бригади студентів працювали в різних частинах на території замку, але, кожен студент знав про те, що робить його колега з іншої бригади. Всім учасникам практики була оголошена загальна ідея проектних рішень, які запланувала адміністрація Дубенського замку для регенерації території на 2017 рік. Співробітниками Дубенського замку був проведений інструктаж з техніки безпеки та були видане обладнання для здійснення обмірів на території (рулетки, сходи, мотузки та водяний рівень, тощо). Викладачами був проведений інструктаж по особливостям обмірів історичних будівель, споруд, які знаходяться у аварійному стані та ландшафту.

Завдання були сформовані, скореговані та погоджені викладачами із дирекцією Дубенського замку. Під час обговорення концептуальних проектних

¹ Теми:

1. «Західний оглядовий майданчик палацу Любомирських: благоустрій – екстер'єр; благоустрій – інтер'єр; навіс над дверима; навіс над терасою»;
2. «Дворик біля надбрамного корпусу. Благоустрій»;
3. «Північний бастион. Альтанка: генплан»;
4. «Східний оглядовий майданчик палацу Любомирських: навіс над терасою; кав'ярня, меблі та обладнання; маркізи, ліхтарі, квітники; дизайн елементів навісу над терасою».

пропозицій на спільних проміжних оглядах етапів робіт всі учасники практики визначилися із використанням спільних за стилістикою конструктивних елементів, оздоблюваних матеріалів з врахуванням середньовічної стилістики будівель та споруд Дубенського замку.

За традицією, для натхненої роботи, для викладачів та студентів КНУБА був організований день екскурсій, під час яких вони могли познайомитися з архітектурою, історією, побутом та культурним життям мешканців у Рівненській та Тернопільській областях України (м. Дубно та його околиці, м. Кременець та м. Почаїв).

Висококваліфіковані дослідники Волинського краю, на час практики наші екскурсіводи, познайомили нас із флорою і фауною Рівненської та Тернопільської областей, показали нам унікальну фортифікаційну архітектуру – оборонні рови, мури та укріплення у Тараканівському форті поблизу м. Дубна (Косянчук Іван), на горі Боні у м. Кременець (Савчук Еліна). Провели нас тропами крізь болота та хащі, познайомили із закритими та відкритими містечками, справжніми артефактами.

У м. Почаєві була можливість кожному побути на самоті. Стояла чудова сонячна погода. Голуби поважно сиділи на карнизах та споглядали за відвідувачами. Була можливість зробити насичені світлотінями фото Троїцького собору з унікальними мозаїчними розписами Миколи Реріха – своєрідні зовнішні іконостаси. У Почаївській Лаврі я познайомила з п'ятирічною дівчинкою Марійкою з Донецька, яка доволі поважно спитала, чи не заблукала я, і впевнено сказала, що може мені провести особисто екскурсію по території Лаври. Хоча в Лаврі я не перший раз, але я неочікувано для себе погодилася. Вразила її дорослість, скоріше за все, зумовлена життям, насиченим подіями переселення. Маленька дівчинка міркувала про теперішнє життя своїх близьких, та свою собаку, зовсім не жалілася, а розповідала, як вона піклується про рідних та їх майбутнє. Вразила важливість для неї всього того що відбувається саме зараз, та серйозність, з якою вона проводила мені цю невимушену випадкову екскурсію по монастирю. Місцевий Священник спитав її, чи все в порядку (мав на увазі, що це за незнайомка її супроводжує?), на що вона відповіла, що так, все в порядку, і ми продовжили екскурсію. Я спитала її: «Можливо вона хоче стати архітектором?» «А хто такі архітектори?» – спитала вона. І тут екскурсію почала вести я... Наприкінці нашого спілкування Марійка несподівано для мене сказала: «Можливо ми колись ще побачимося...». І це не було питанням, в цих словах відчулася така сила, щоб дійсно захотілося звернути гори. Кожен з нас дав кожному нову надію та силу на майбутнє. Ми попрощалися та розійшлися вже іншими. І це було особисто для мене найкраще завершення дня наших екскурсій.

Дякую нашим екскурсіводам за неповторні враження та натхнення.

Після захисту робіт по обмірно-проектній практиці студенти 1-го курсу – Валерія Пилявська та Марія Федченко відзначили, що це дійсно чудове завершення сесії, що тут в Дубно вони відпочили душею та серцем. Від всіх студентів вони висловили щире подяку адміністрації Дубенського замку, всім, хто опікувався їх роботою та життям у місті під час практики, викладачам за цікаві польові та архітектурні дослідження та завідувачу кафедрою ОААП – Олегу Семеновичу Слепцову за організацію та можливість такої чудової поїздки...

Робота студентів під керівництвом викладачів була свідомою. Ми відчували необхідність того, що ми робимо. Така робота дійсно формує особистості. Ми з добрим настроєм кожен рік відносимося до того, що тут бачимо. Приємно, що Дубенський заповідник приймає нас вже третій рік зі всіма нашими робочими моментами. Дякуємо за можливість реалізувати всі наші ідеї. Адже ми відчуваємо, що все, що тут робиться – робиться на віка і по-домашньому.

Пропонуємо до Вашої уваги графічні матеріали по обмірно-проектній практиці студентів 1-го курсу 2017 року»

БРИГАДА № 1

(кількість студентів: 4)

Склад бригади, студенти 14-А групи:

Євгенія Коршунова, Іван Фучило, Олександр Рехлицький, Владлен Набутовський

Тема: «Західний оглядовий майданчик палацу Любомирських»

Тема завдання №1: «Благоустрій – екстер'єр» (Євгенія Коршунова)

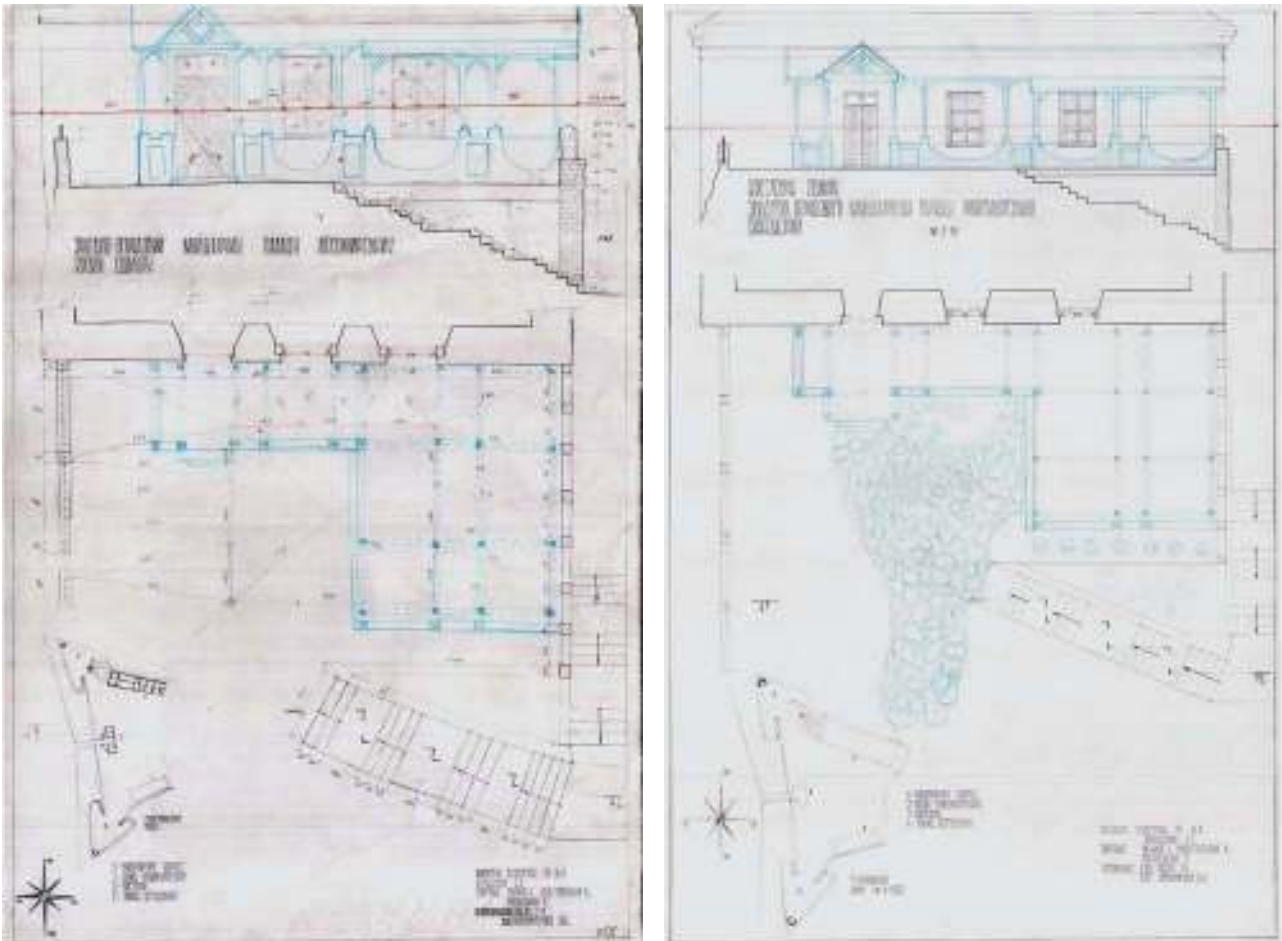
Тема завдання №2: «Благоустрій – інтер'єр» (Олександр Рехлицький)

Тема завдання №3: «Навіс над терасою» (Іван Фучило)

Тема завдання №4: «Навіс над дверима» (Владлен Набутовський)

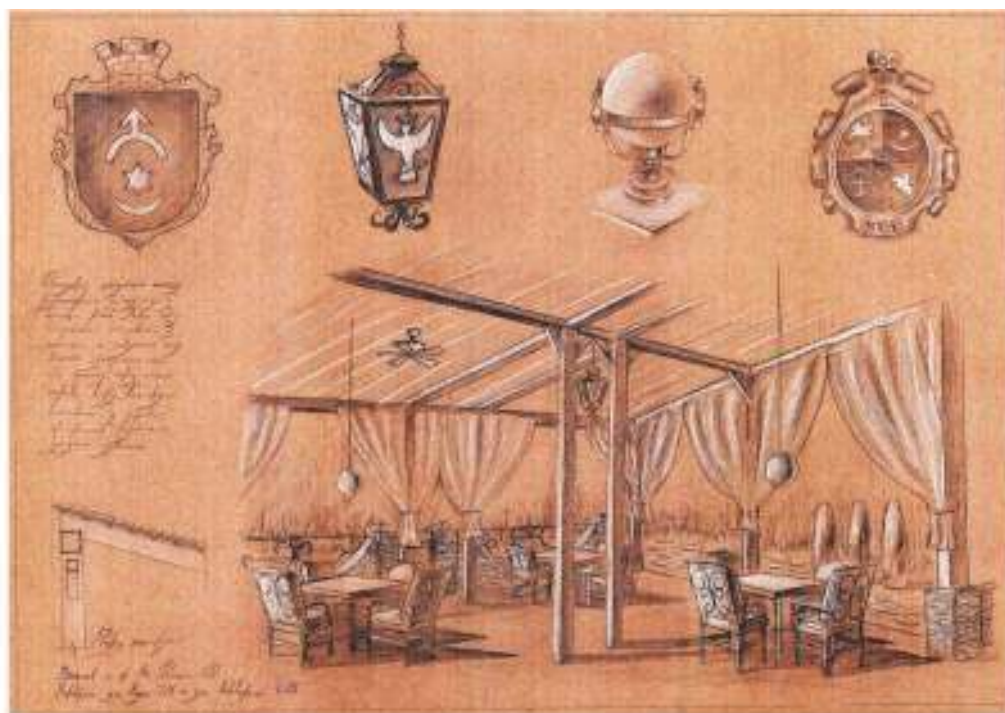
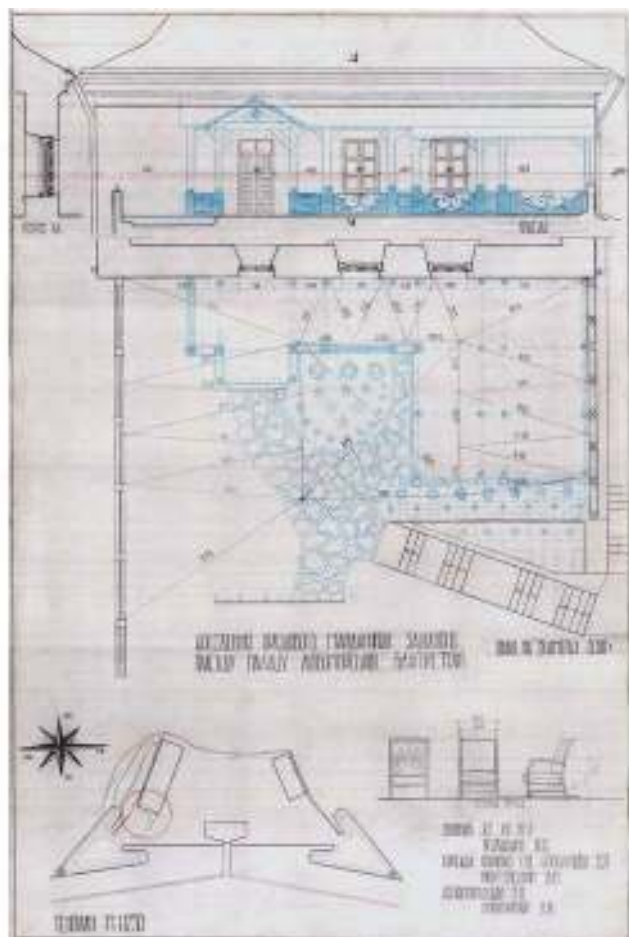
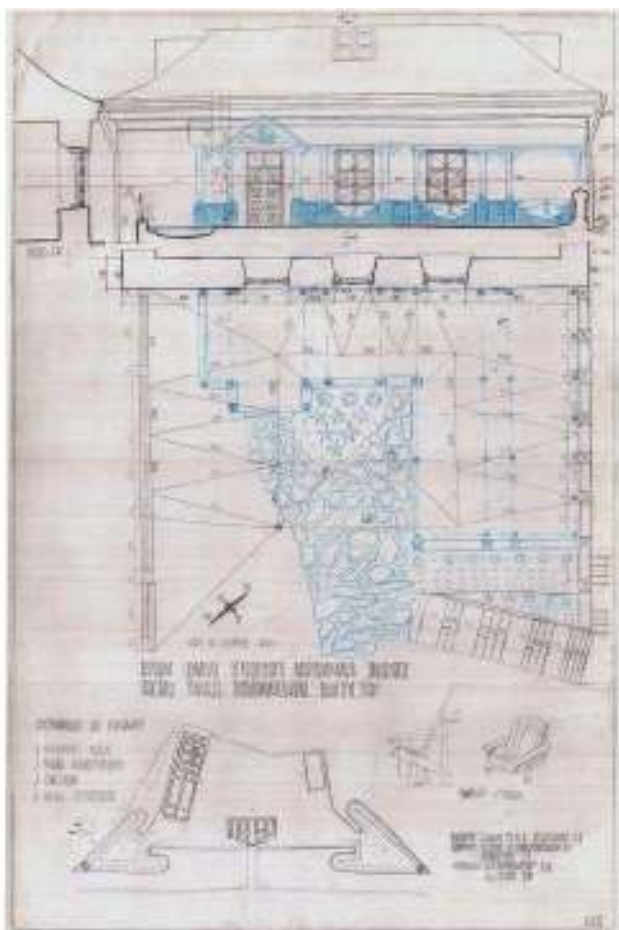
Результати роботи:

Проведені візуальні обстеження ландшафту при вході до палацу Любомирських з західної сторони; виконані обміри території, креслення з проектними пропозиціями та малюнки.

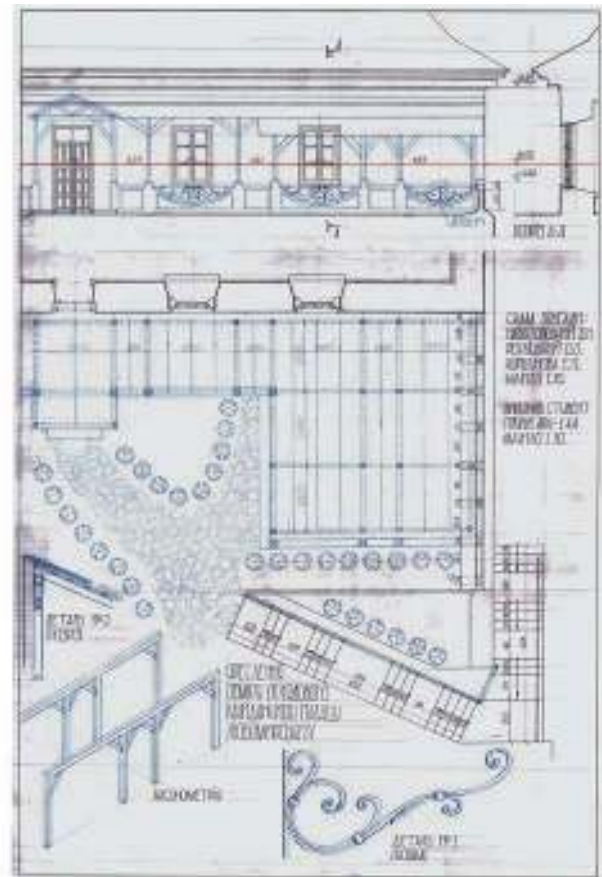
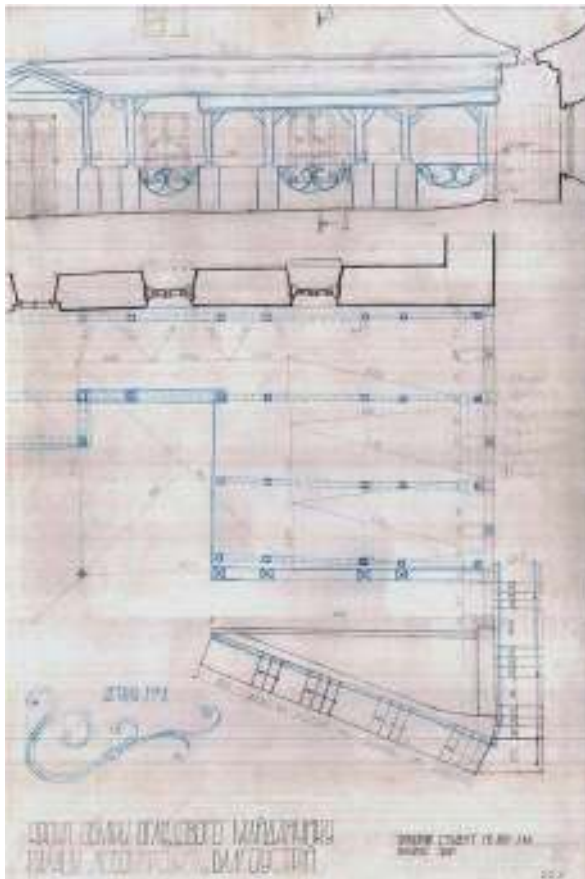
«...була утворена тераса з навісом для відпочинку в західній частині території замку поблизу палацу Любомирських, з якої відкриваються мальовничі краєвиди на острів. На терасі можна відпочити, випити філіжанку кави...»

**Євгенія Коршунова,
студентка 14-А групи**

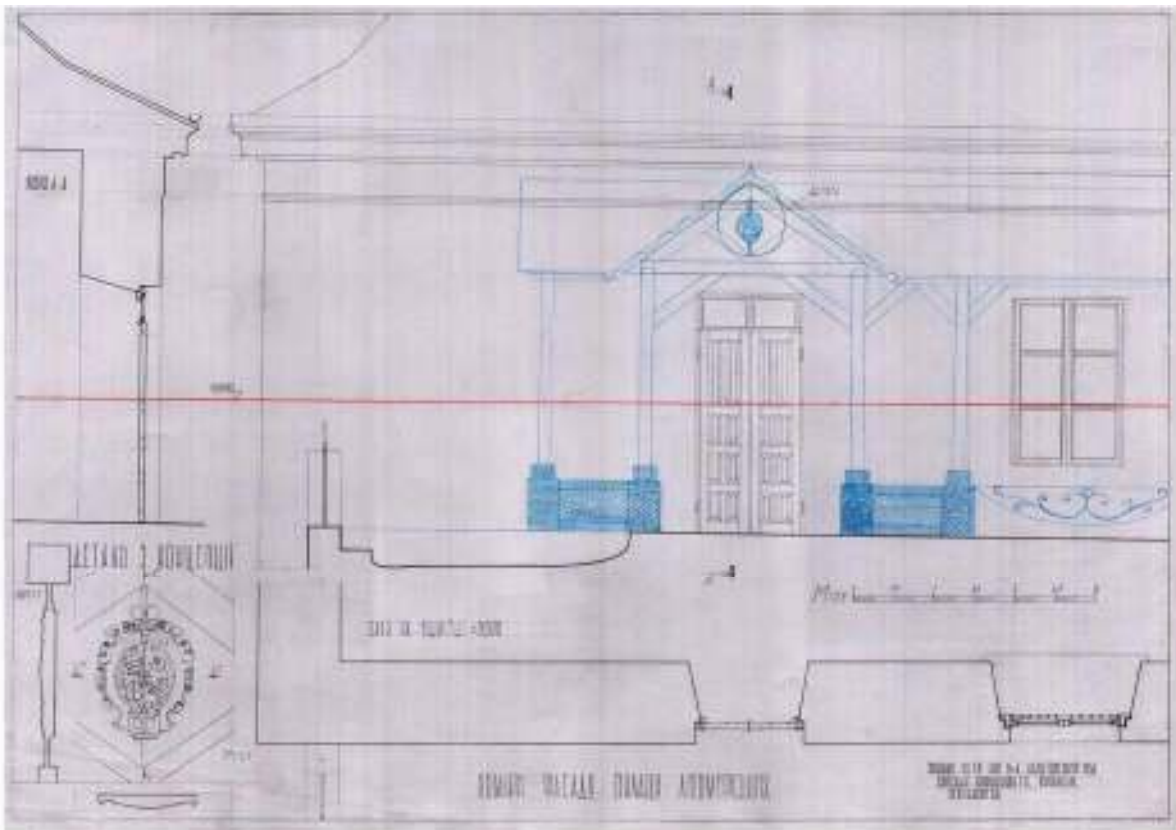
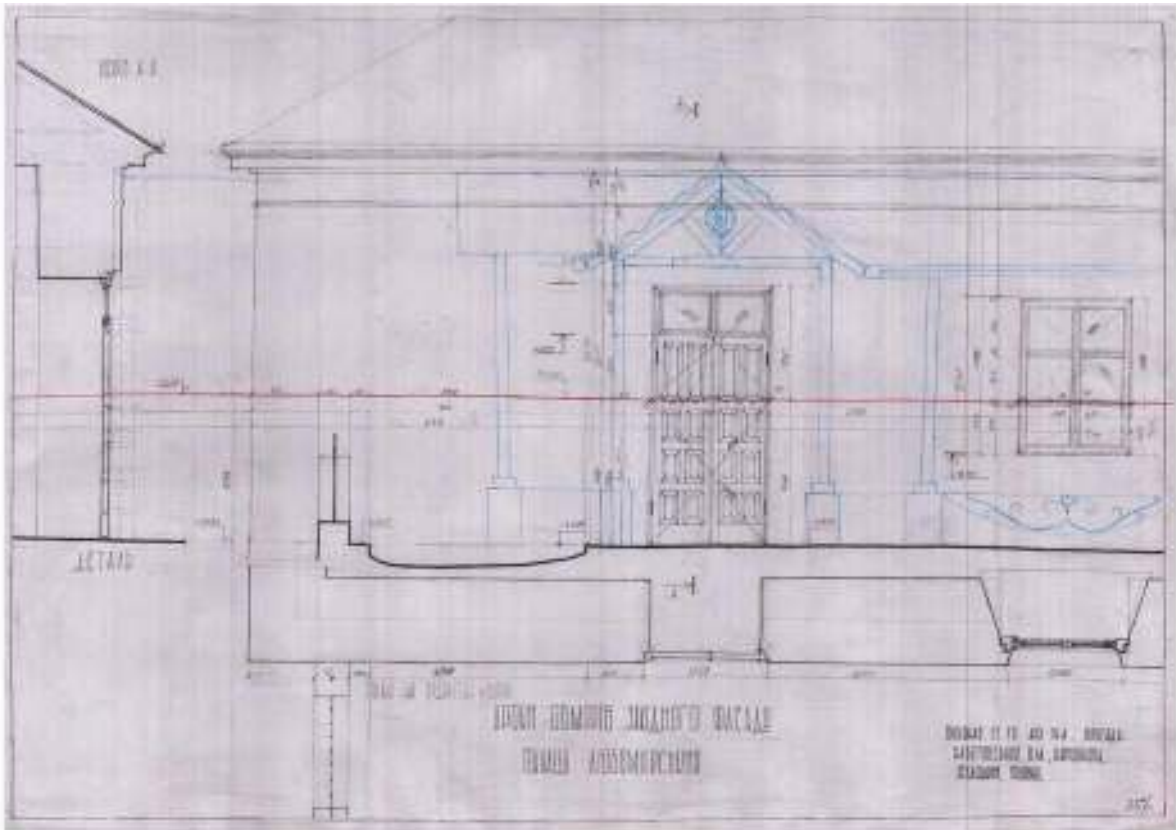
«...в інтер'єрі тераси використана тканина білого кольору, яка утворює ілюзію продовження фасаду палацу Любомирських, була розроблена стилізація елементів декору інтер'єру під стилістику та геральдику палаців XVIII ст. – ліхтарі, стільці...»

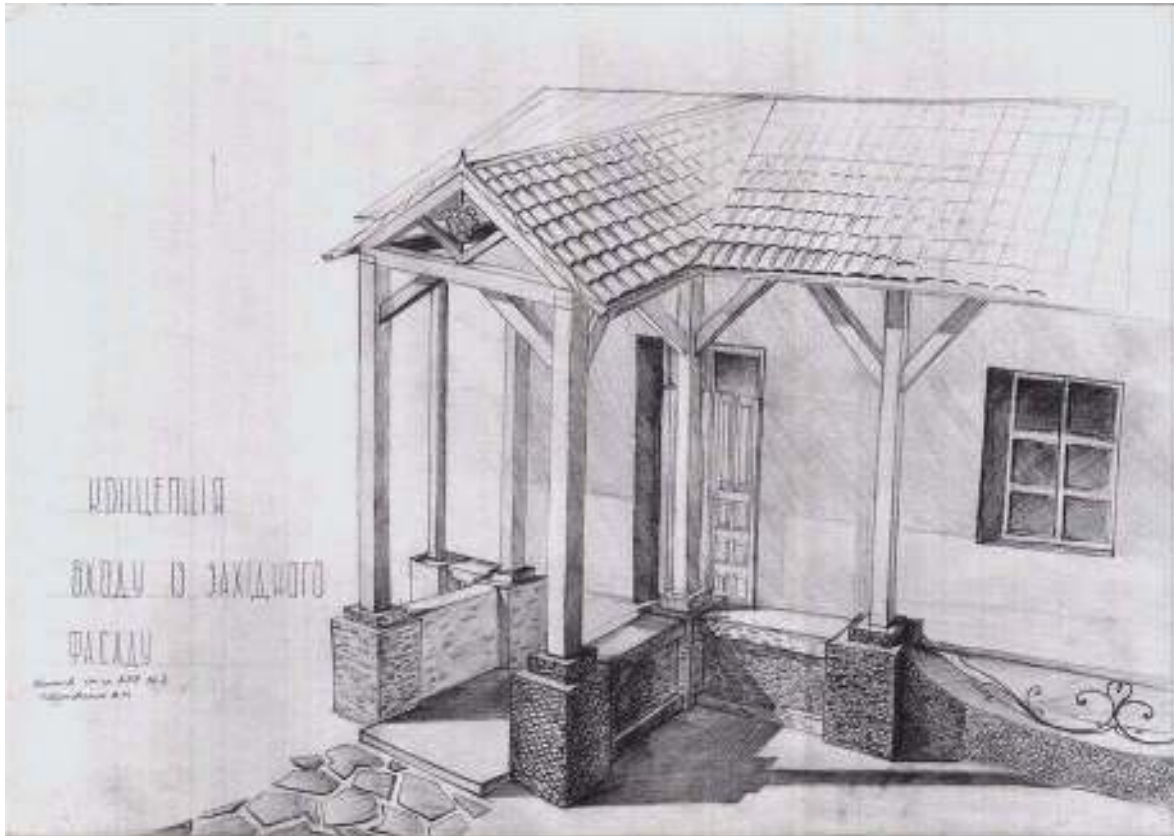
**Олександр Рехлицький,
студент 14-А групи**

«...екстер'єр тераси прикрашений мурованими та кованими елементами огорожі, опори мають широкий крок та згруповані по дві, що дає змогу максимального відкриття простору та розташування елементів дизайну...»

**Іван Фучило,
студент 14-А групи**

«...західна вхідна частина у плац Любомирських прикрашена портиком з фронтомом під класичну стилізацію; в тимпані фронтона встановлений герб палацу, утворена крита галерея уздовж фасаду, яка захистить туристів від непогоди...»

**Владлен Набутовський,
студент 14-А групи**

БРИГАДА № 2

(кількість студентів: 1)

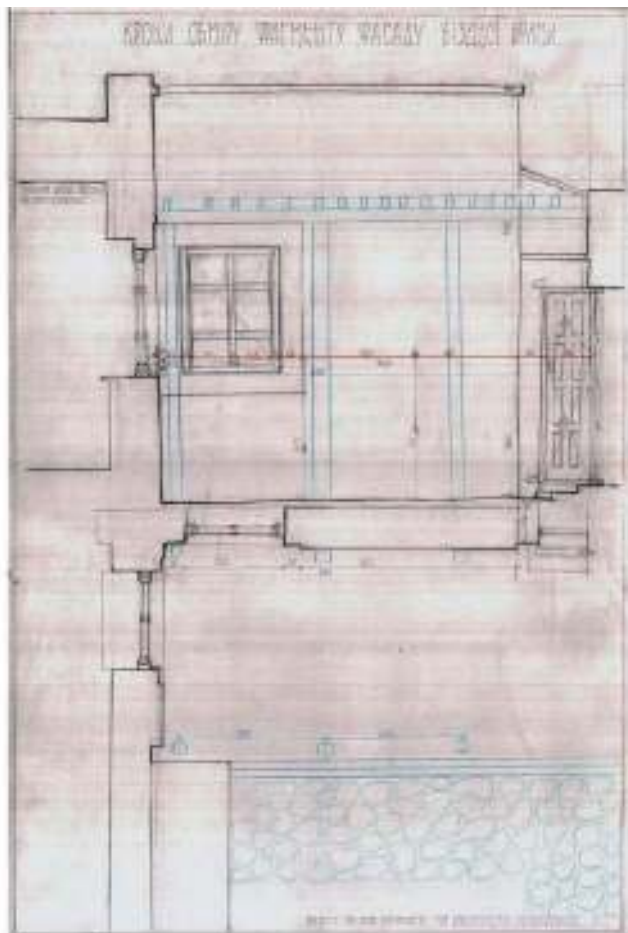
Склад бригади, студентка 14-Б групи:

Анастасія Харченко

Тема завдання: «Дворик біля надбрамного корпусу. Благоустрій»

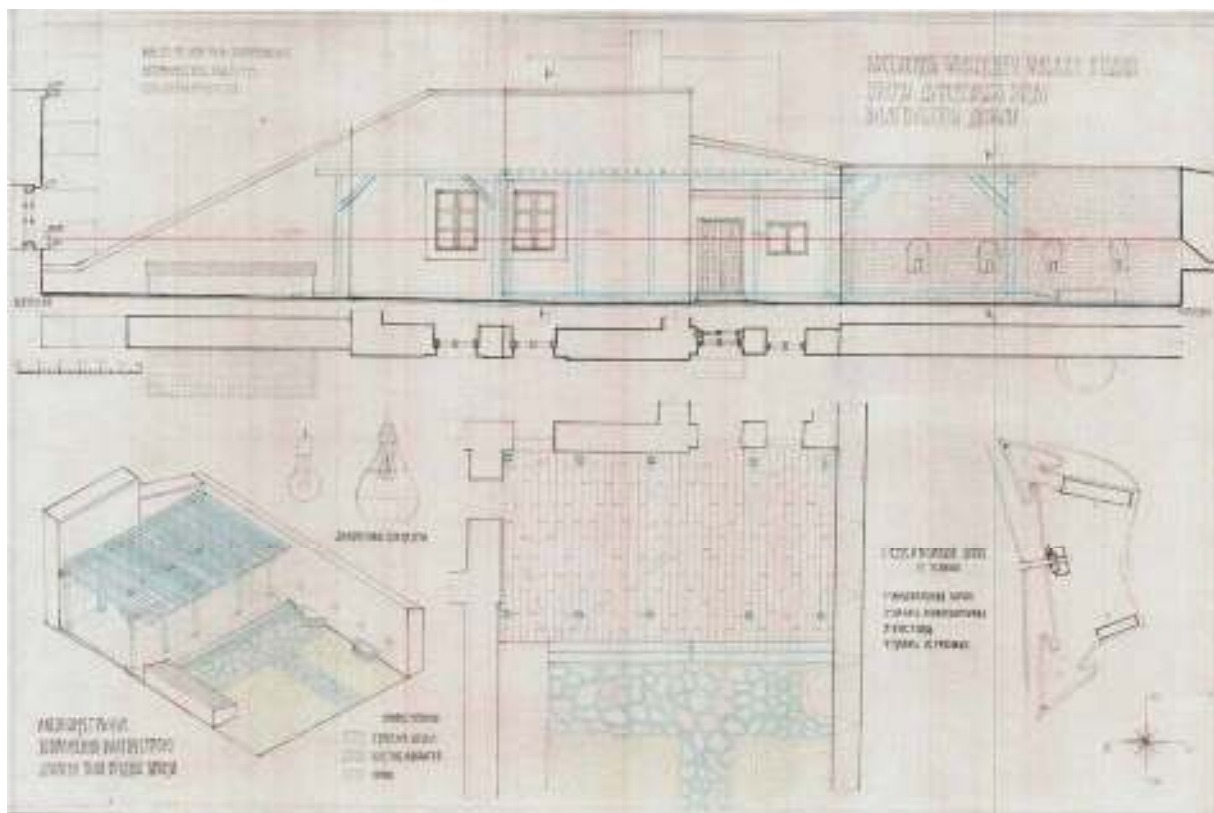
Результати роботи:

Проведені візуальні обстеження ландшафту по ліву сторону від входу до Дубенського замку; виконані обміри території, креслення з проектними пропозиціями та малюнки.

«...пропонується пергола замість щільного навісу, щоб до існуючих вікон була доступність природного освітлення, підйом полу тераси на три сходинки дозволить утворити затишне місце для відпочинку, а мощення з каміння дозволить розподілити функціональні зони...»

**Анастасія Харченко,
студентка 14-Б групи**

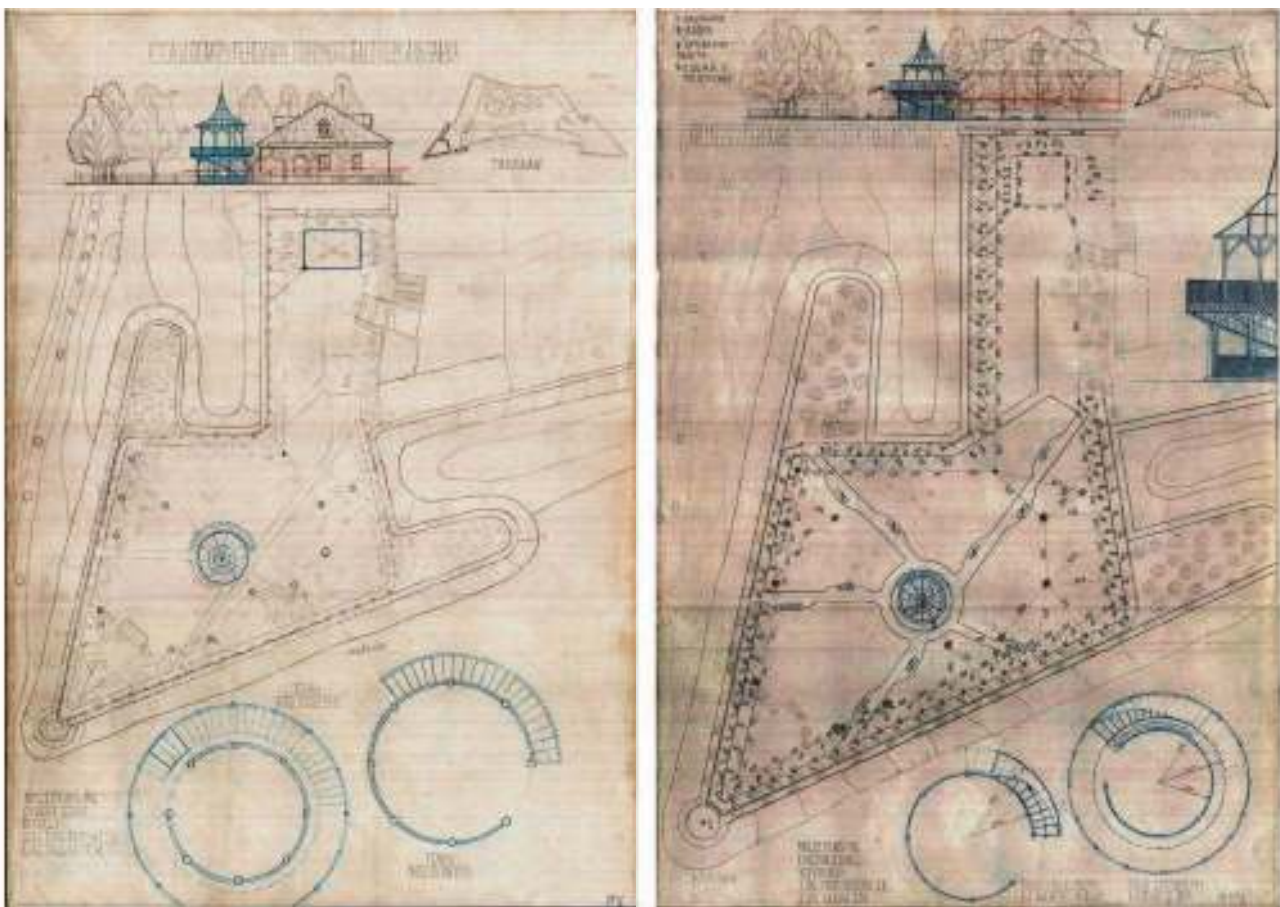

БРИГАДА № 3

(кількість студентів: 3)

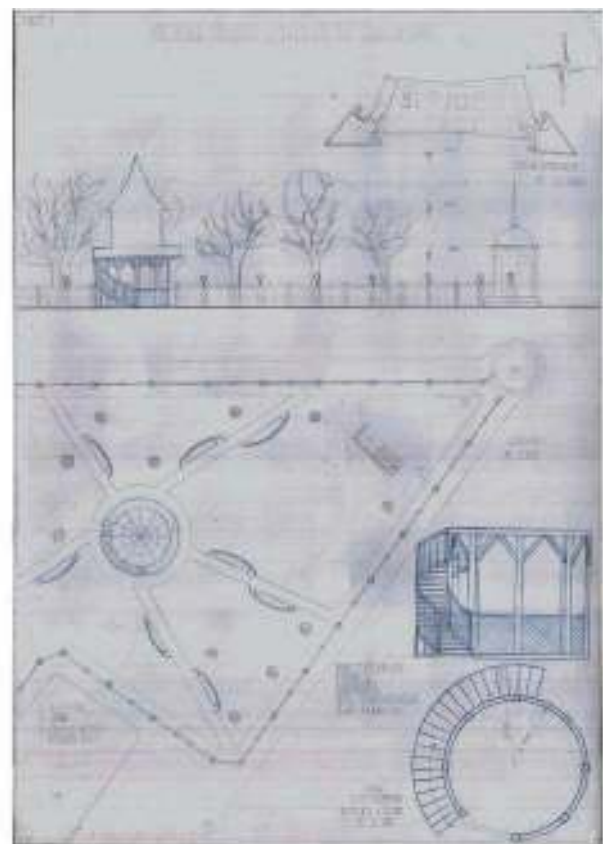
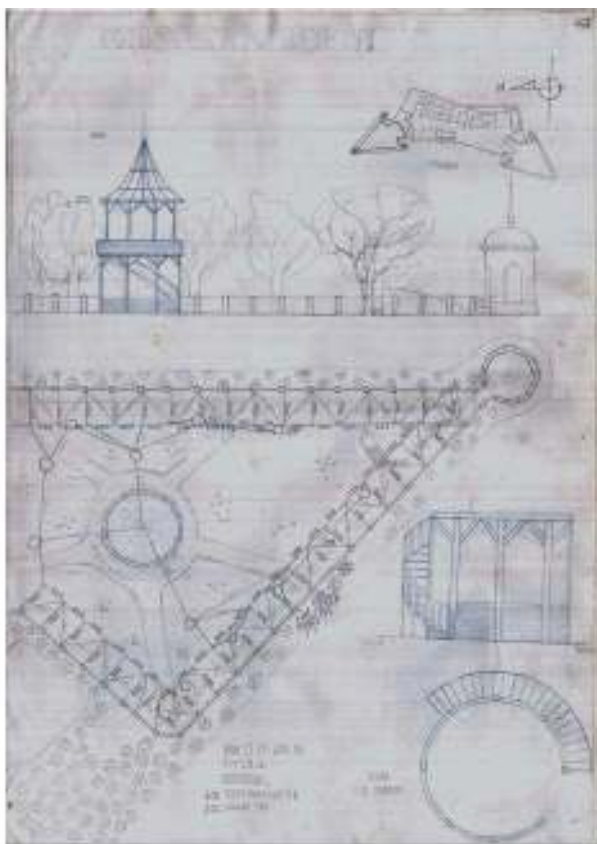
Склад бригади, студентка 14-Б групи:**Денис Сущенья, Дмитро Тутов, Андрій Антощук****Тема: «Північний бастион. Альтанка»****Тема завдання №1: «Генплан. Альтанка» (Денис Сущенья)****Тема завдання №2: «Генплан. Альтанка – 1-й ярус» (Дмитро Тутов)****Тема завдання №3: «Генплан. Альтанка – 2-й ярус» (Андрій Андрощук)****Результати роботи:**

Проведені візуальні обстеження ландшафту північного бастиону; виконані обміри території, креслення з проектними пропозиціями та малюнки.

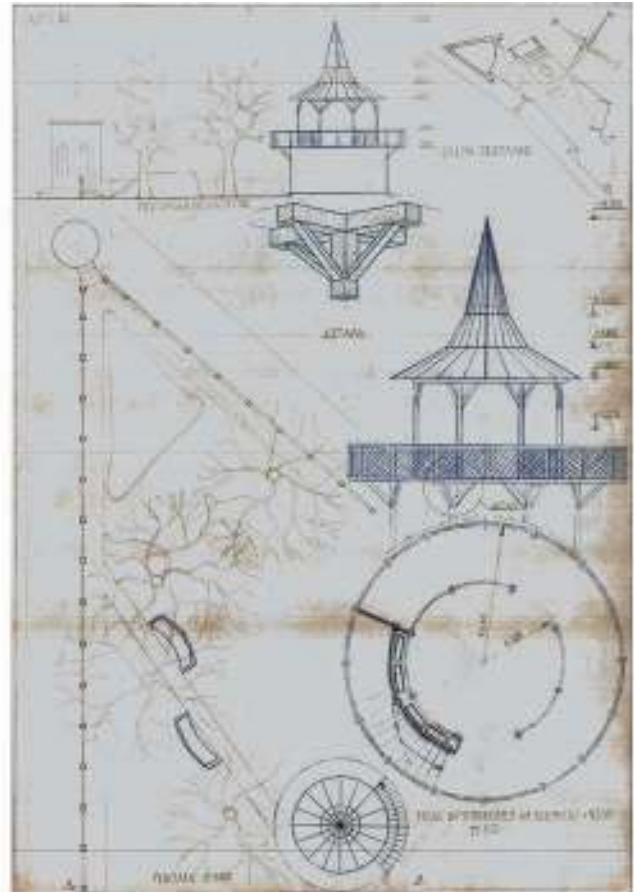
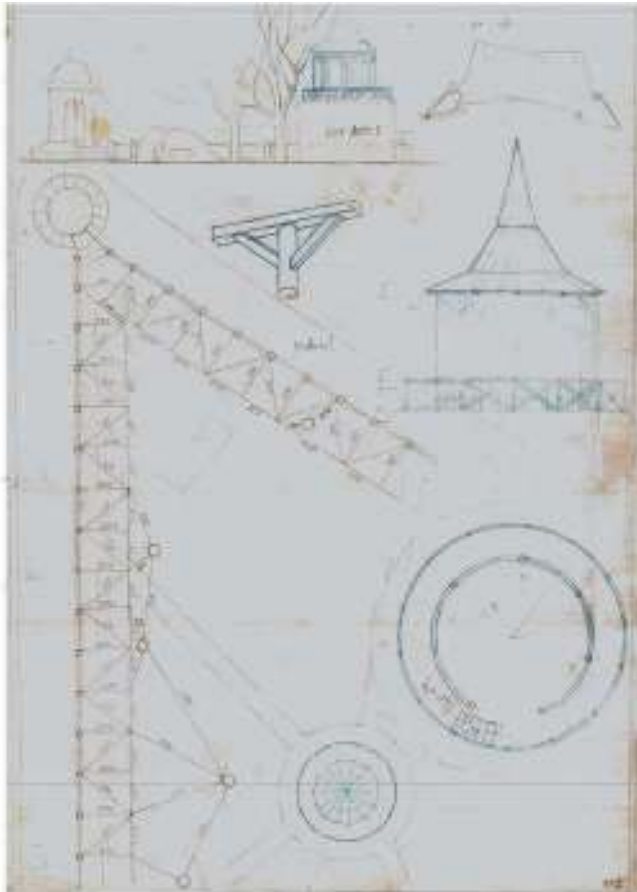
«...в центрі клумби була запроєктована оглядова альтанка та місця для відпочинку, підйом на 2-й поверх альтанки дасть можливість збільшити круговий огляд території навколо: замку, міста, р. Ікви та самого замку. Альтанка має пірамідальне завершення та шпиль із прапором України...»

**Денис Сущенья,
студент 14-Б групи**

«...була розроблена тераса альтанки першого поверху та сходи, які підіймають відвідувачів на 2-й поверх альтанки; для покращення умов на території були запропоновані лавочки для відпочинку; освітлення пропонується встановити на заборі по периметру території північного бастіону...»

**Дмитро Тутов,
студент 14-Б групи**

«...на другому поверсі альтанки утворюються умову зручного перебування відвідувачів під дахом та уздовж прозорої дерев'яної огорожі; була продумана конструкція опор на яких тримається дах альтанки та встановлені квітники уздовж сходів ...»

**Андрій Андрошук,
студент 14-Б групи**

БРИГАДА № 4

(кількість студентів: 4)

Склад бригади, студенти 14-А та 14-Б групи:

Юлія Сабецька, Марія Федченко, Валерія Пилявська, Таїсія Стринадко

Тема: «Східний оглядовий майданчик палацу Любомирських»

Тема завдання №1: «Навіс над терасою» (Юлія Сабецька)

Тема завдання №2: «Кав'ярня, меблі та обладнання» (Марія Федченко)

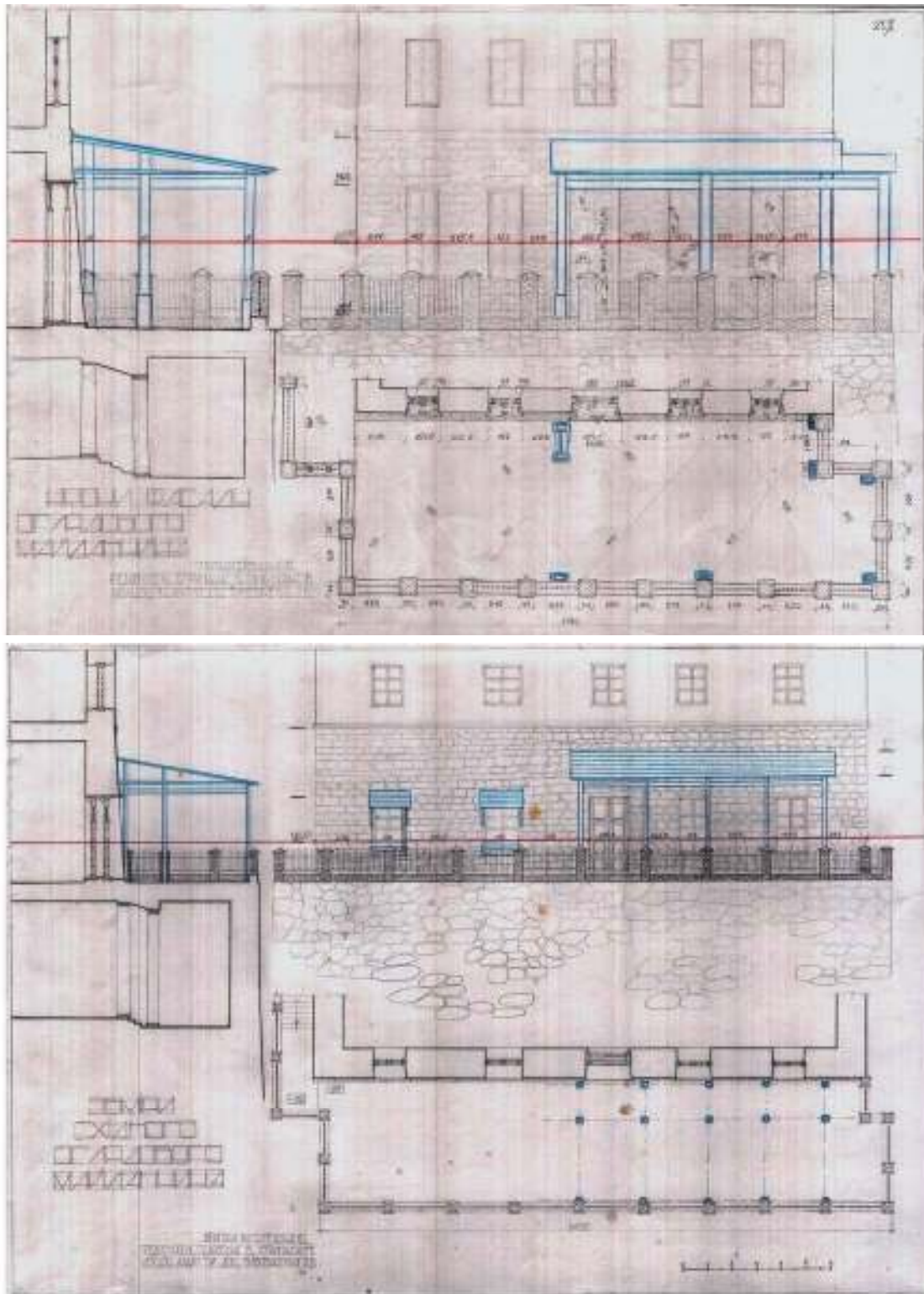
Тема завдання №3: «Маркізи, ліхтарі, квітники» (Валерія Пилявська)

Тема завдання №4: «Дизайн елементів навісу над терасою» (Таїсія Стринадко)

Результати роботи:

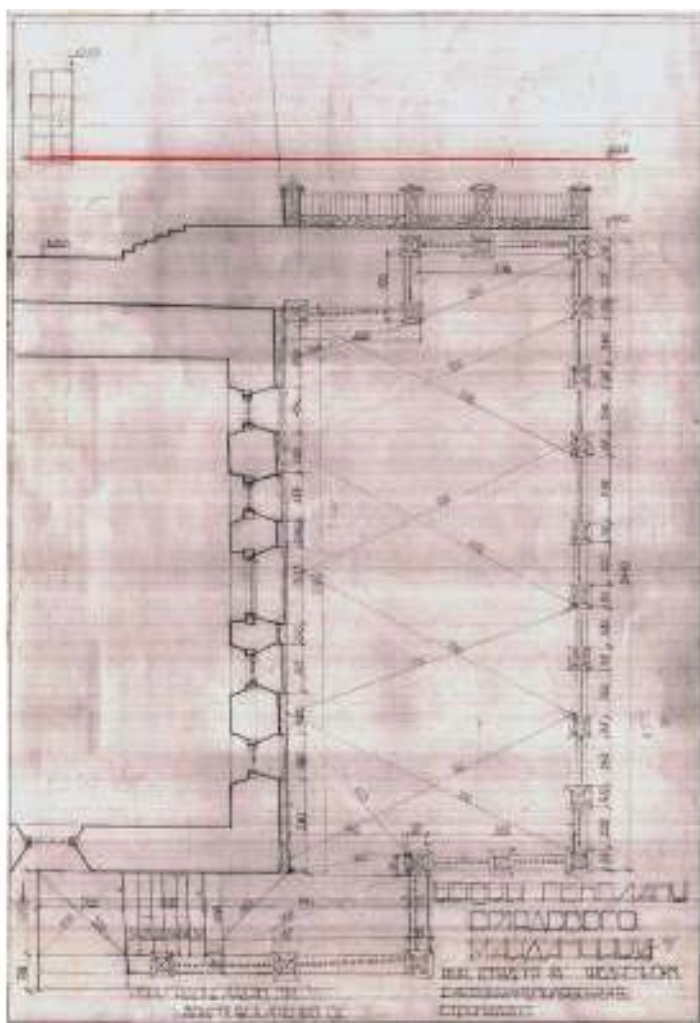
Проведені візуальні обстеження східного майданчику палацу Любомирських Дубенського замку; виконані обміри території, креслення з проектними пропозиціями та малюнки.

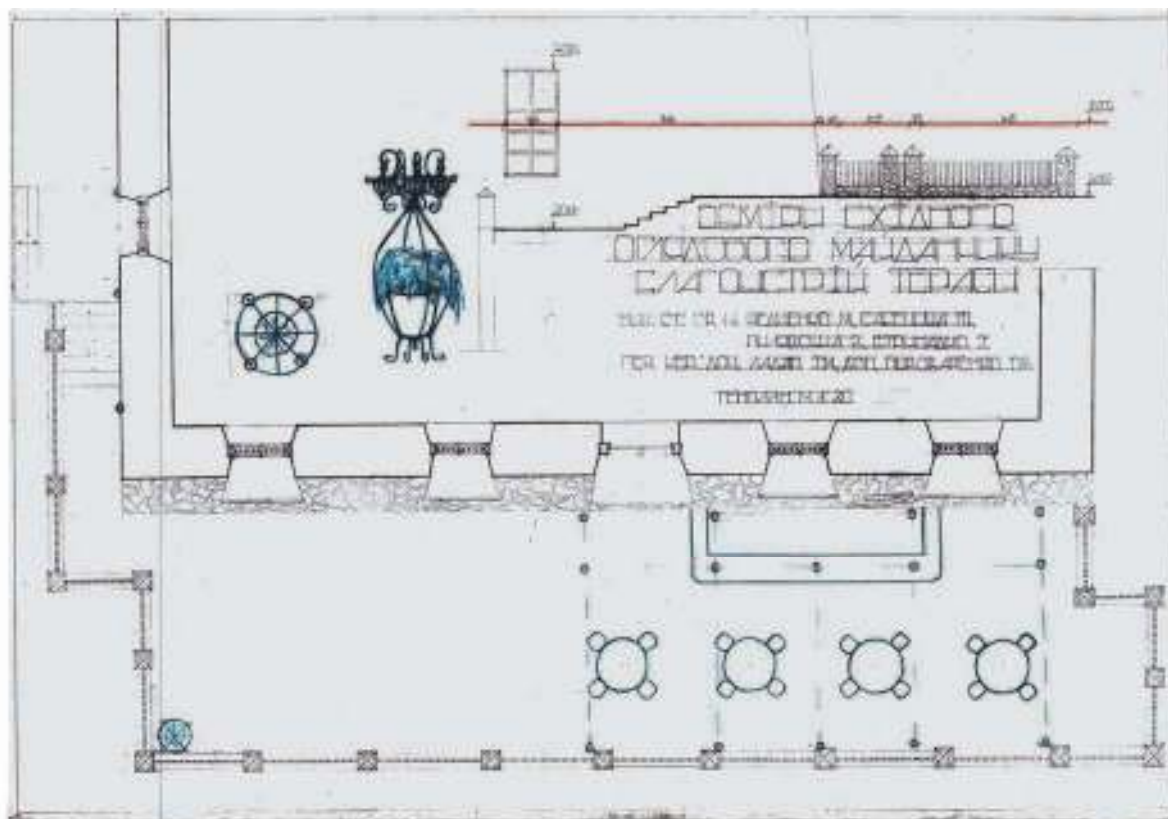
«...навіс на сході дозволяє захистити відвідувачів від яскравого сонця вранці, а штучне освітлення підвісними ліхтарями ввечері дозволяє утворити затишну та привітну атмосферу біля східного фасаду палацу Любомирських...»

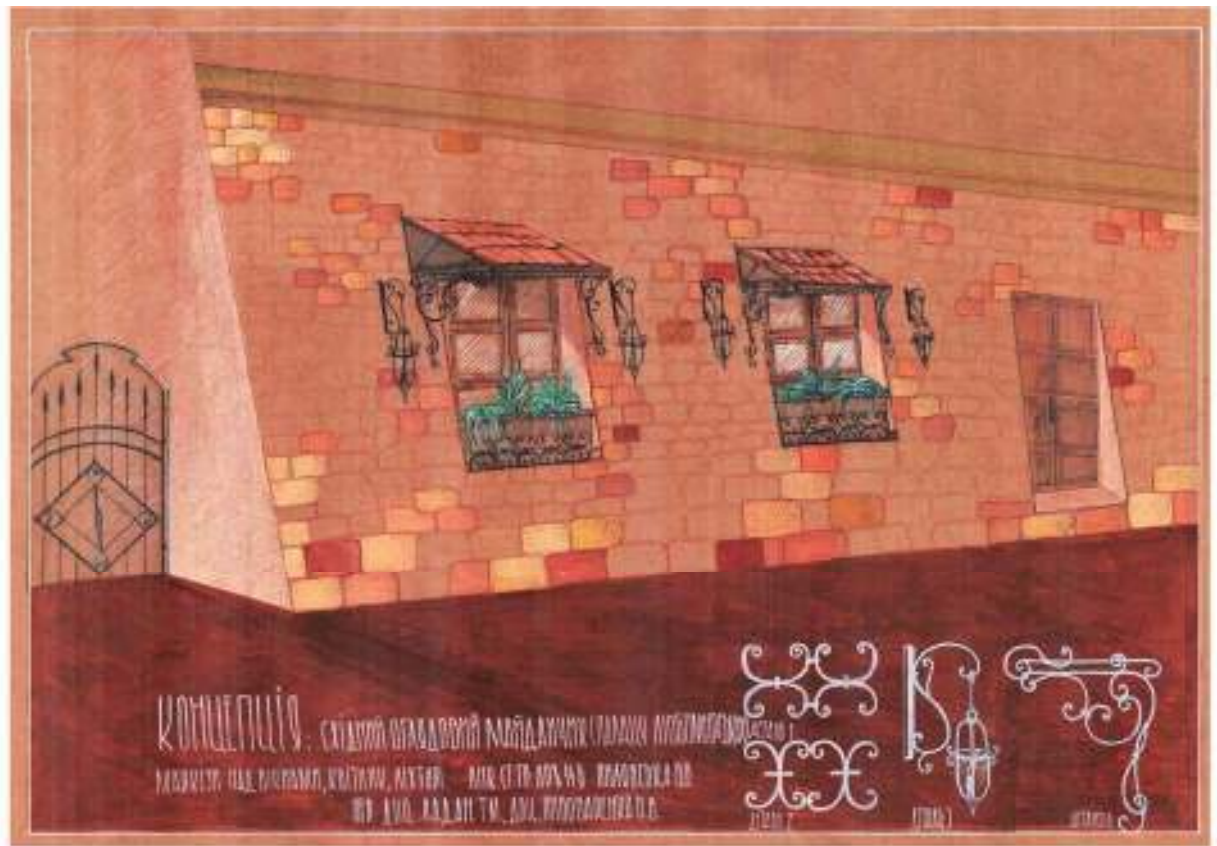
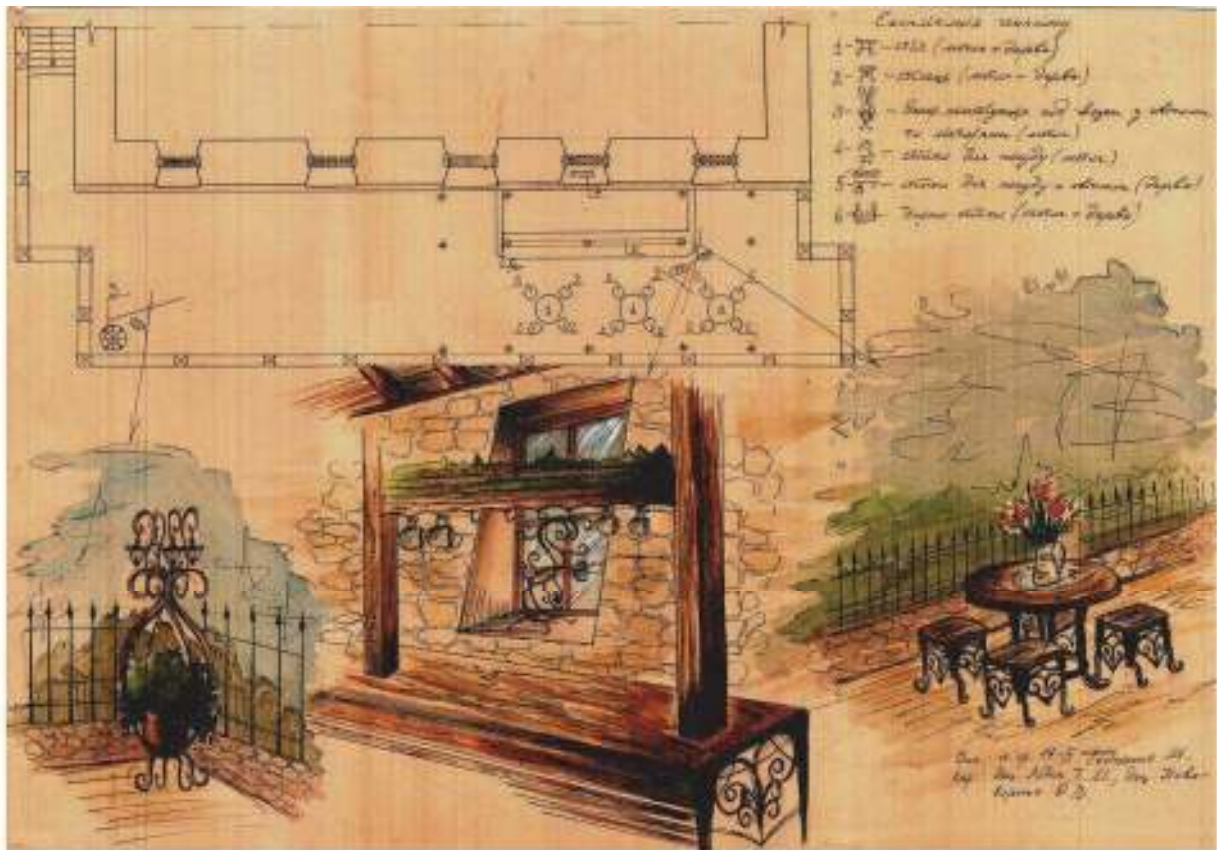
**Юлія Сабецька,
студентка 14-Б групи**

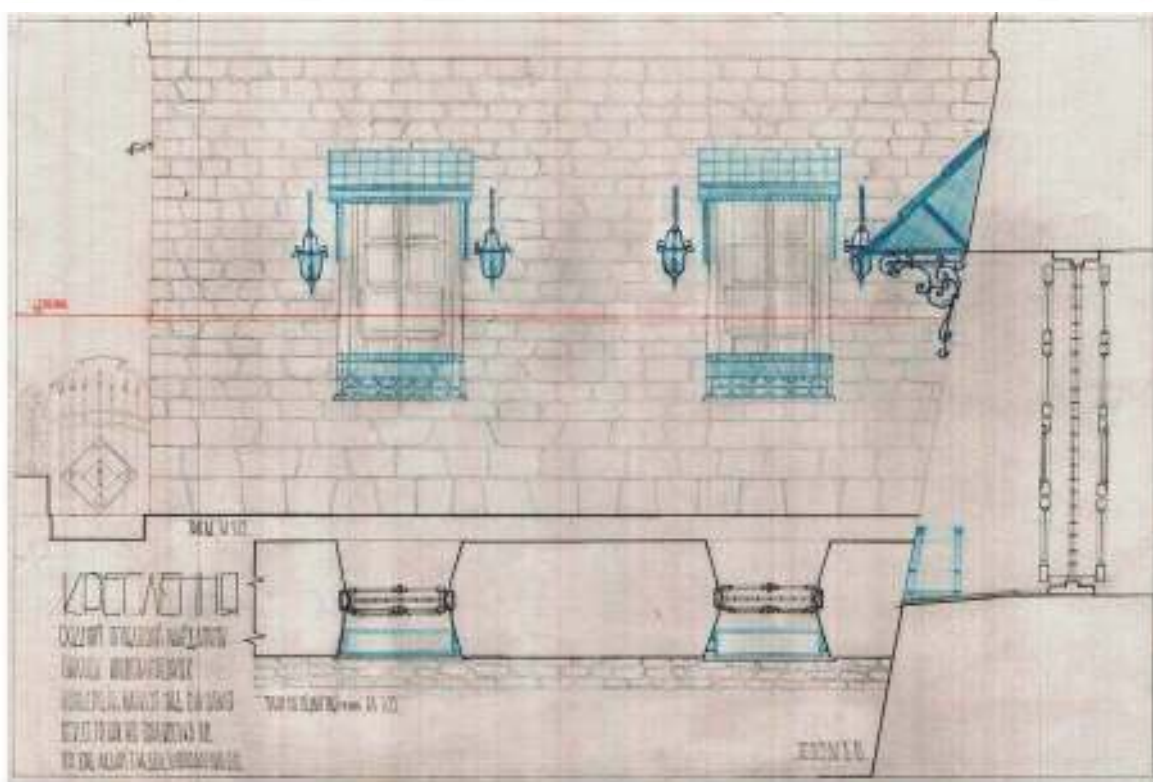
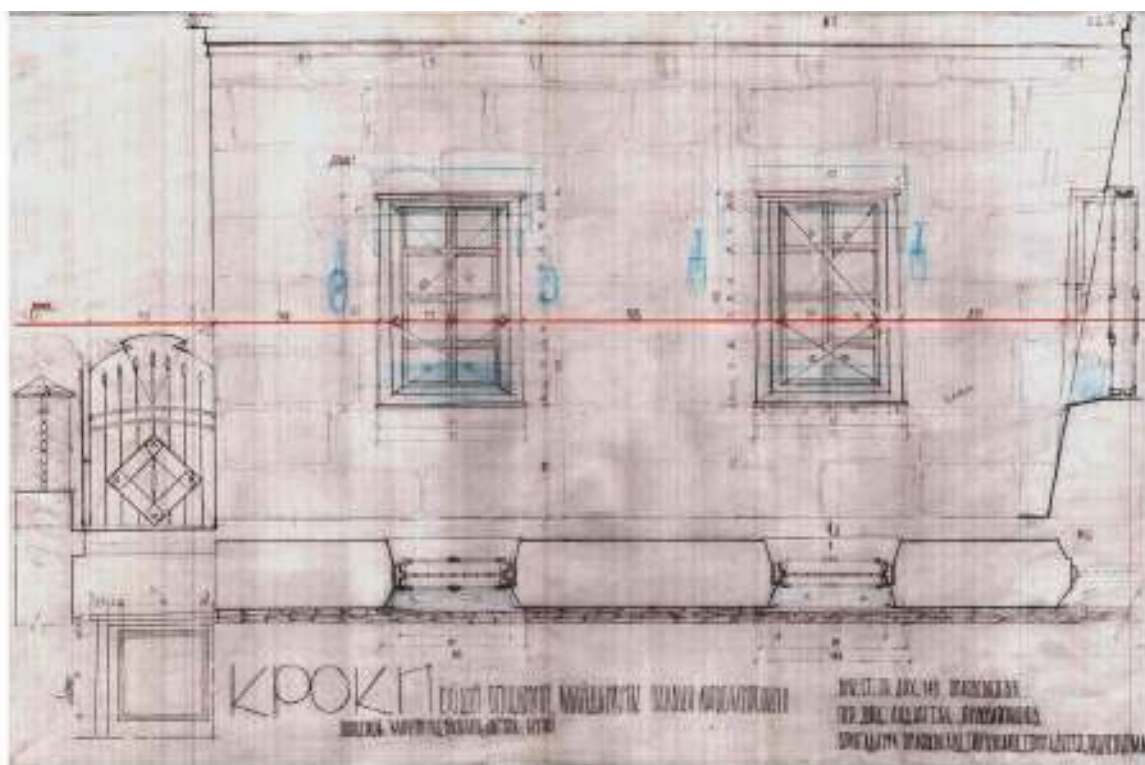

«...пропонується зробити виносну барну стійку із поличкою для спецій та відповідного обладнання навпроти вікна палацу так, щоб можна було зручно подавати продукти із приміщення в імпровізовану кав'ярню до столиків на східну терасу палацу Любомирських. Використані природні матеріали – дерево, метал...»

**Марія Федченко,
студентка 14-Б групи**

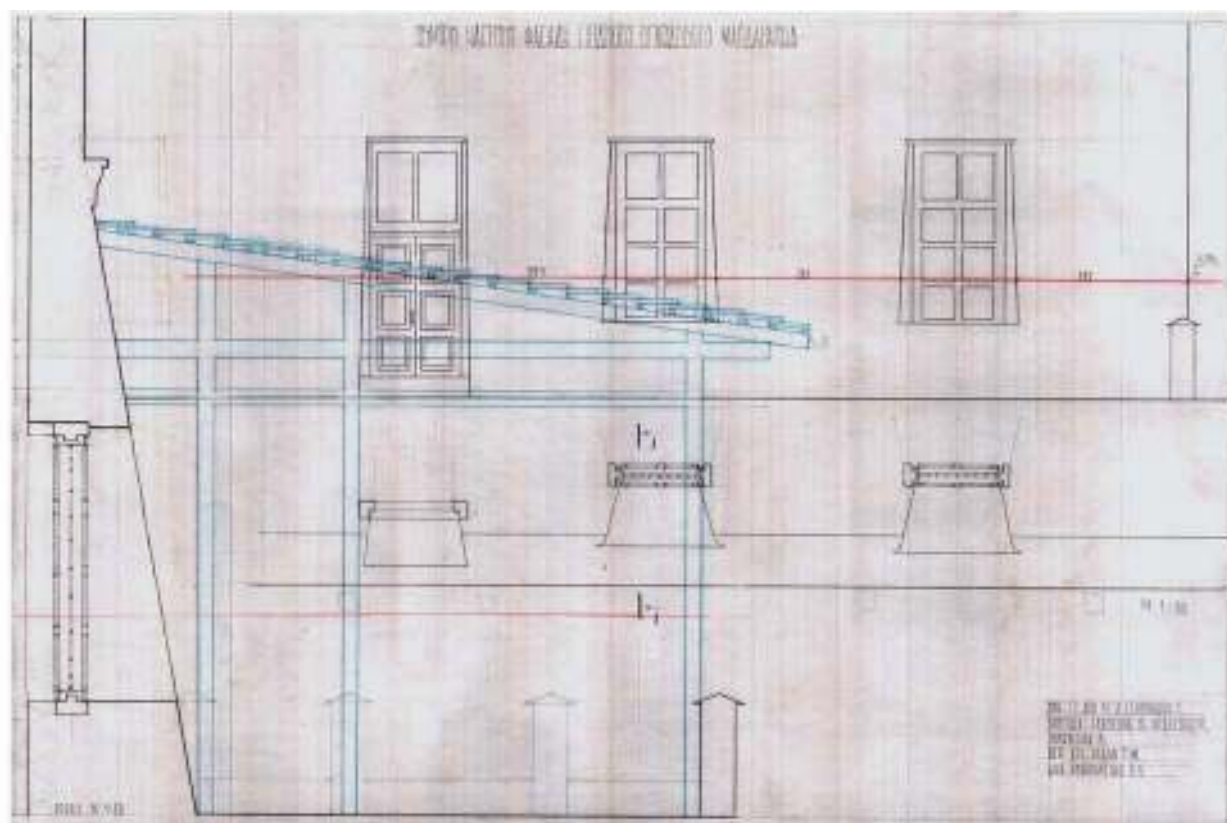
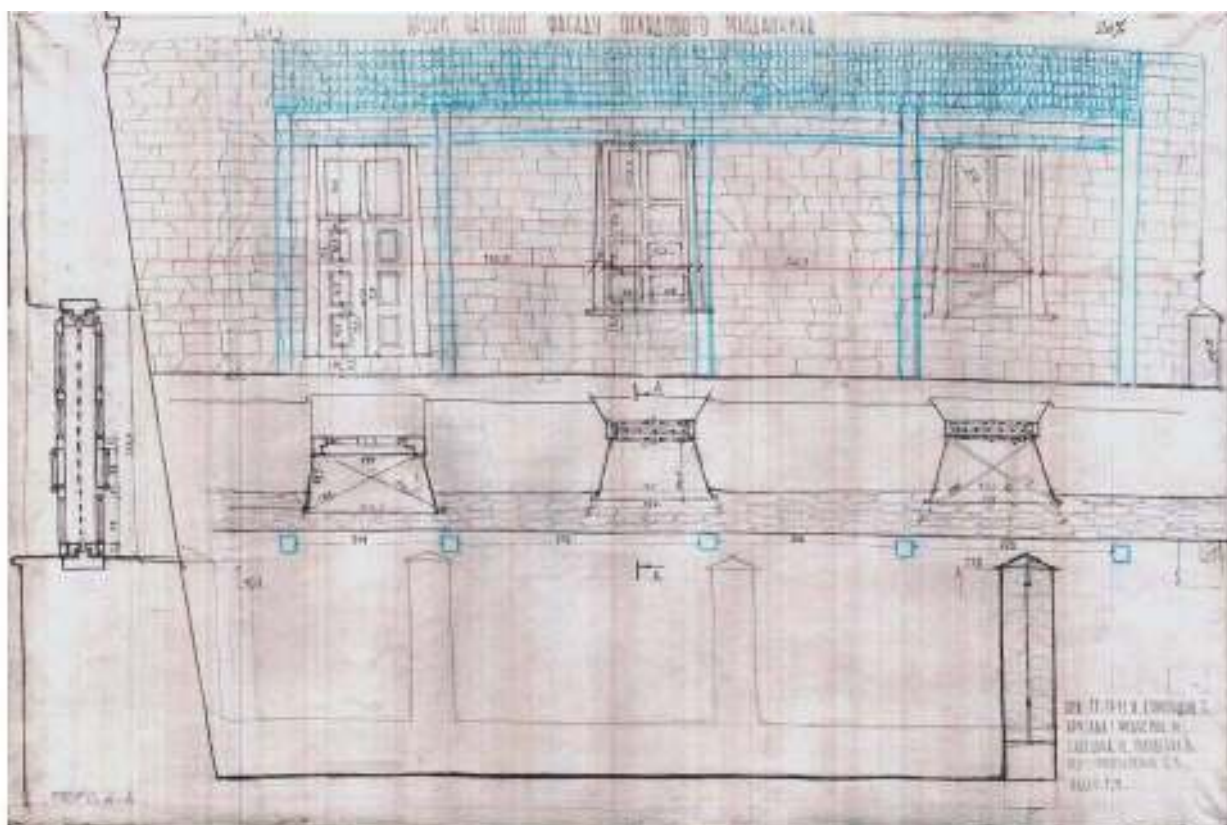

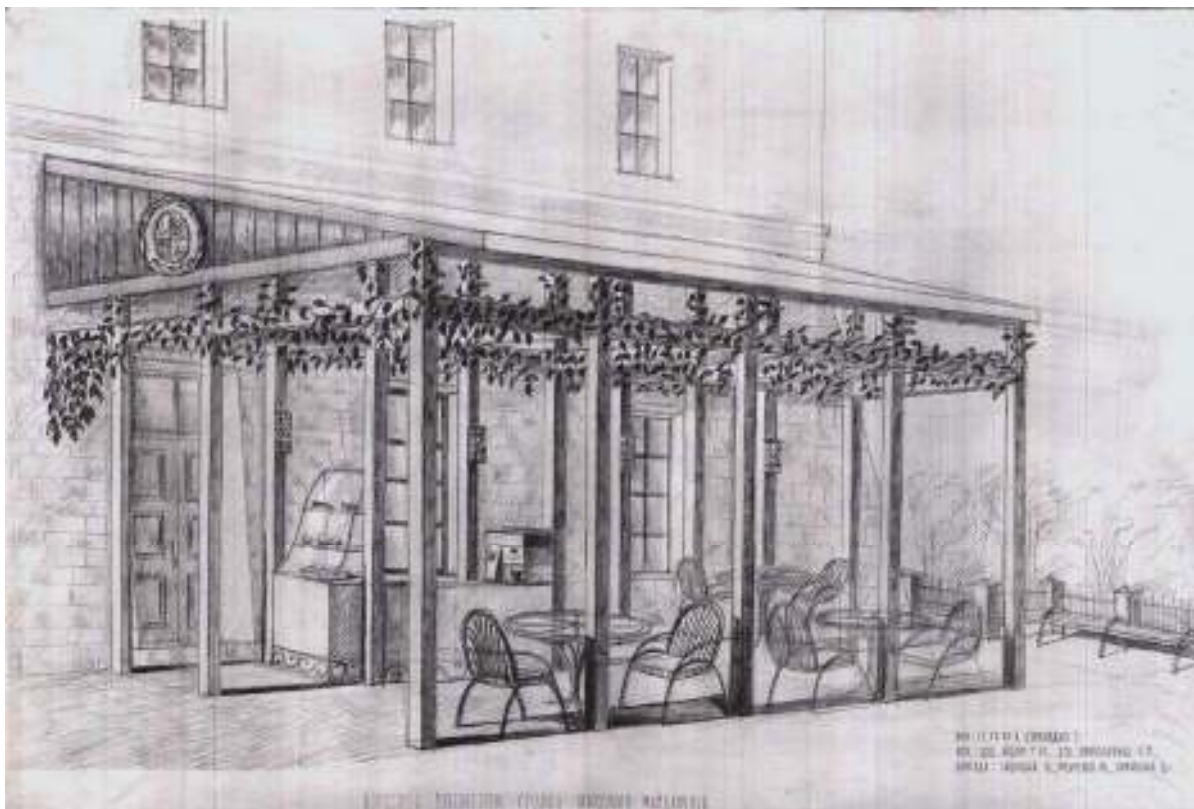

«...маркізи на металевих кованих кронштейнах, ліхтарі та квітки влаштовані на вікнах східного фасаду палацу Любомирських утворюють органічний ансамбль архітектурних деталей та елементів в єдиному стилі із навісом...»

**Валерія Пилявська,
студентка 14-Б групи**

«...спостереження сходу сонця на відкритій терасі за філіжанкою запашної кави або ароматного чаю з фірмовими міськими цукерками екзотичних фруктів у шоколаді дозволяє відчувати місто, його доброзичливу атмосферу, привітність та небайдужість до кожного. Так до сих пір порожній майданчик отримає життя та поціновувачів гарного настрою...»

**Таїсія Стринадко,
студентка 14-А групи**

Творча співпраця

Під час учбової практики доцентами кафедри ОААП – Ладан Тетяною Миколаївною та Пивоваренко Ольгою Володимирівною на прохання дирекції Дубенського замку, волонтерів та ветеранів АТО була розроблена концепція Меморіального комплексу пам'яті героям (с. Чернокінци, Тернопільська обл.).

**Концепція благоустрою та озеленення генерального плану «Скверу героям-борцям за Україну, алеї та дитячого майданчику», с. Великі Чорнокінці, Чортківський район, Тернопільська область
Архітектор – Тетяна Ладан, червень-липень, 2017 р.**

Експлікація до генплану: 1 – пам’ятник генералу С. Кульчицькому; 2 – майданчик у формі «Волинського хреста»; 3 – пам’ятний монумент січовим стрільцям; 4 – пам’ятний монумент воїнам УНА-УНСО; 5- пам’ятний монумент героям Небесної сотні; 6 – паркова алея; 7 – паркова стежка; 8 – флагштоки; 9, 10 – місця для відпочинку; 11, 12 – ліхтарі; 13 – питний фонтанчик; 14 – дитячий майданчик; 15-17 – вхідна група; 18-21 – дерева; 22 – кущ-троянда; 23 – газон; 24 – будинок культури; 25 - музей

Післямова

«Насиченою та, як завжди, змістовною та неповторною була 3-тя експедиція студентів та викладачів кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування до Державного історико-культурного заповідника в м. Дубно.

Кожного року Ми стаємо на крок мудрішими, досвідченішими та розширюємо свій світогляд. Адже все, що відбувається з нами це не випадковість...

Ми, керівники практики 2017 в м. Дубно – Тетяна Миколаївна Ладан та Ольга Володимирівна Пивоваренко висловлюємо щирі подяку адміністрації Дубенського замку та всім тим, хто забезпечував нам умови проживання та праці. Студентам, хто наполегливо працював, хвилювався за достойний результат запропонованих рішень та професійно зростав разом з нами, бажаємо тримати запал творчих експедицій та не втрачати бажання вдосконалювати свої навички, пізнавати світ та перебудовувати його на краще...

Окрема подяка організаторам цієї поїздки – Олегу Семеновичу Слепцову та Сергію Олександровичу Ніканорову, які були по справах у Києві, але в думках були завжди разом з нами – в Дубно, на екскурсіях, у вирішенні будь-яких питань – на зв'язку...

З часом Ми всі стали учасниками творчого процесу, який вже не зупинити. Ми – дружня команда однодумців, які плекають надію на покращення нашого життя у всіх куточках України, сподіваємося на естетично-практичну регенерацію архітектурного середовища для сталого розвитку міст і селищ на майбутнє та практично напрацьовуємо своєрідний «банк» архітектурних ідей для їх практичної реалізації...

Ми намагаємося нести прапор високої Архітектури і впевнені, що на правильному шляху. Ми шануємо своїх Вчителів та вчимося один у одного. Ми ніколи не забудемо того, що з нами відбувається, адже ми не лише мислимо, ми про це пишемо, ми це промальовуємо, ми хочемо, щоб те, що ми робимо було корисним та радувало світ... Дякуємо всім, хто з нами на цьому шляху!!!»

Кандидат архітектури, доцент Т.М. Ладан

Доцент О.В. Пивоваренко

кафедра Основ архітектури та архітектурного проектування
Київський національний університет будівництва і архітектури

Abstract. The article describes the features of the experimental methodology of organizing measuring and project practice for first-year students of the Department of architecture fundamentals and architectural design of KNUCA in cooperation with the State historical and cultural conservation area in Dubno in 2017. In addition, program featured cooperation with diploma projects completed by sixth-year students based on subject of restoration of the environment of this territory.

Problem statement: In the modern architectural education, there is a need to develop the practical and theoretical study of architectural design in conditions inside historical environment. The modern architect must know the features of preservation, restoration and reconstruction of architectural monuments in conditions of new construction.

Objective of the article: Substantiate the most effective forms of implementation the new methods in measuring practice with the inclusion of project tasks for the first-year students-architects.

During the practice in 2017, there was a new improvement of design tasks for the small architectural forms: an implementation such as places for relaxation on observation platforms, sheds, stairs, ramps and lanterns. The main concept of the architectural landscape reconstruction was to improve the convenience and safety of the conditions for viewing the territory of the castle and surrounding areas. It was useful for the first-year students to present results of their practice together with the presentation of the sixth-year diploma projects. All this took place at State historical and cultural conservation area in Dubno. The article presents masters' diploma projects that can be used as visual examples for diploma designing in the historical area. Each diploma project includes a study of particular architectural monument and a proposal for its regeneration with new public functions. The particular importance of these works is that they can be illustrative examples of master's work for departments with advanced study of architectural heritage, reconstruction and restoration.

Key words: Dubno, architectural design, architectural education, measuring practice, design practice, restoration, architectural monument